

ذکر تیاراج رفتن تصدیق ماربره و قبلا گشتن شجاع و اثران آنجا نهدل اسرنا موس و اطفال بعضی ... قدر خود اجمال
ذکر خبک با وزیر با احمد بنگش و دیگر افغانان و شکست فاش خوردن با وجود نور فرج موسان و مقتول شدن نجم الدوله
و نظیر الدین حیدر خان در میدان

ذکر احوالیکه در صوبه اوده و آله ابا و پیشیت خالق عباد و بلاد گذشت
ذکر سوا خبک در نواح مضافات اوده و لکنئور و سے داد و عقده هاییکه از دست جرأت و ماخن شمشیر شیخ
مغزالدین خان بهادر کشا و

ذکر آراستن وزیر الممالک از سر نواح و اسباب ظفر یافتن بر احمد خان بنگش بتبایدب الارباب
ذکر شهنشست نمودن امیر الامرا بهادر و فوا نقار خبک بطرف صوبه اجیر و سوا خبک درین سفر بیان سفید خود سر رود داد
ذکر تبغی از سواغ و کهن که درین سال تا اواخر سال شصت و چهارم از انا دوازدهم هجرت روسے داد و مجمل احوال

نامر خبک خلفه دوم آصفیاه و حروبیکه او را در ان نواح اتفاق افتاد
ذکر مجمل احوال مظفر خبک و ننگ او با نامر خبک و ابل ظفر بر مظفر خبک یافتن و آخر خبج و رقاسے ننگ بحرام خود
بعالم آخرت شتافتن

ذکر جلوس نمودن مظفر خبک بر سندا ایالت و کسن و بعد دو ماه با مقام الهی در گذشتن قاتلان نامر خبک نین جان
بر آشوب رفتن

ذکر جلوس نمودن سید محمد خان بهادر صلابت خبک بر وساده ایالت ممالک کسن بتقدیر خداوند و لمنن
ذکر تبغی سواغ و در حضور لبالها سے مذکور
ذکر وره و صفدر خبک در سنه خمس و ستین مآذ بعد الالف بحضور حسب اطلب پادشاه و ارکان سلطنت و وزارت

یافتن خان فیروز خبک بصوبه دار سے و کسن بدون شیکش با مقتنا سے قسمت
ذکر داخل شدن وزیر الممالک در شاه جهان آباد و جاوید خان راکشتن از راه غناد و شروع جنگها و فساد
ذکر وصول خان فیروز خبک با وزنگ آباد و در گذشتن از جهان بموت فحاجه بتقدیر خالق عباد

ذکر تفویض شدن منصب عظیم امیر الامرا الی خلفت فیروز خبک که اہم بحجاب سر روسے مخاطب گشته فاسلے
را لغت ساخت
ذکر شروع منار عمارت شاه با وزیر الممالک صفدر خبک و انجامیدن بحاربات و انجام یافتن آبروی سلطنت

ذکر در آمدن احمد شاه با صفدر خبک و بر آوردن نائب اورا که بداروسکے توپخانه ماسور بود و بهانه در میان یافتن
فساد و میان شاه و وزیر با مقتنا سے تقدیر
ذکر آراستن صفدر خبک بمجوسے راشا بنزاده مجبول و شروع محاربات و حدوث حوادث و اقات

ذکر بر آمدن عماد الملک بمہمجات و رفیق ساختن مرثیہ را با خود و داخلانیکه در میان او و پادشاه روسے داد و تقاضا
معین الملک ازین جهان سبے دنیا و سبکی سلطنت و خفت کشیدن ناموس با برید بتقدیر خالق العباد

ذکر ترک محاصرہ نمودن عماد الملک قلعجات جاٹ راہ شافقن بشا پھچان آباد برای حصول مطالب و حاجات

۸۹۳ خود و مقید نمودن احمد شاہ رابع ما در او و جلوس فرمودن عزیز الدین پسر عزالدین بر سر سلطنت

۸۹۴ ذکر انتقال نمودن صفدر خگ ازین جهان تارک و تنگ و جلوس فرمودن شجاع الدولہ پسر او بر سر پند پدید زنگ

۸۹۵ ذکر محلی از احوال لاہور و انتقال معین الملک از دار غرور

ذکر رفتن انگریز سے عماد الملک در لاہور و برافراشتن رایات غرور و خفت کشیدن از دست سپاہ رسالہ سینگ

۸۹۶ حکم خداوند غرور و برگشتہ آمدن بدار الخلافہ و باز بر آمدن بداعیہ مذکور و کشیدہ طلبیدن زن معین الملک از رور و شوز

۸۹۷ ذکر بر آمدن عماد الملک مرتبہ دیگر بغیرم لاہور و آوردن دختر معین الملک و زنی را تبییر و زور

ذکر ورود احمد شاہ ابداسے از قندہار بشاہ جهان آباد و نواح اکبر آباد و قاراج بے نہایت درد و الخلافہ و قتل عام

۸۹۸ متھرا و دیگر حوادث عظیمہ کہ روسے داد

۸۹۹ ذکر آمدن عماد الملک بر شجاع الدولہ پسر صفدر زنگ سانحہ کہ فیما بین این بر دور روسے داد

ذکر گتھذائے احمد شاہ ابدالی با دختر محمد شاہ پادشاہ سند و ستان و بردن صاحبہ محل ما دران دختر و ملکہ زمانہ

۹۰۰ راہراہ با قفقنا سے گردش آسمان

ذکر تھجد از احوال و سوانح دکن کہ در بہین ایام روسے داد بتقدیرات خداوند امر کن

۹۰۱ ذکر تھجد از احوال قلعہ دولت آباد و قلعہ بیجا پور و آسیر دنیا سے آہنا

ذکر بقیہ احوال عماد الملک عالمگیر ثانی و انہدام سیانے عمر و دولت پادشاہ مذکور بنادانے و معاملاتیکہ

۹۰۲ با عماد الملک و نجیب الدولہ روسے داد بتقدیرات آسمانے

۹۰۳ ذکر اسباب بر آمدن شانیرودہ عامے گوہر از حضور پد پوگر دیدن دیار بدیار بحسب قضا و قدر

ذکر سناز ماتیگہ فیما بین نجیب الدولہ و مرہٹہ و بواسطت نجیب الدولہ با شجاع الدولہ و مرہٹہ بنا بر رفتن انگریز سے عماد الملک

۹۰۴ روسے داد

۹۰۵ ذکر راجا سے شاہ جهان آباد و مقتول شدن عالمگیر ثانی کہ بسبب نمک حرامی عماد الملک روسے داد

ذکر احوال تیمور شاہ پسر احمد شاہ ابدالی کہ پدشس اور ارجع جان خان در لاہور نشا پندہ رفت و شکر کشیدن مرہٹہ

بر سر او تھریک عماد الملک و غرور و اقتدار خود و گرختن تیمور شاہ و جان خان بکابل و تسلط مرہٹہ در لاہور

و ملتان و مہیا شدن اسباب ورود ابداسے باز در سند و ستان و استیصال افواج عظیمہ دکن بتقدیر خالق زمین

۹۰۶ و آسمان

۹۰۷ ذکر ورود ابداسے بلاہور و شاہ جهان آباد بار ششم و حروبے کہ با مرہٹہ بار روسے داد

ذکر ورود سدا شیور او معروف بہ بیجا و مع بیواس رائد بداعیہ عظیمہ رستاسل گردیدن کل افواج دکن و طغریات

۹۰۸ ابدالی بتقدیر قادر حکیم قدیم

ذکر جنگ اخیر کہ افواج دکن مع ہاؤ و بیواس رائد و غیرہ سرداران ستاسل گشتہ پنج و بنیا و عمر و دولت مرہٹہ

بمکنذہ گشت و نامدستے اثر جماعہ مذکورہ در سند و ستان نمایان بنورد و در تمام ظم و سند و ستان یک نفر مرہٹہ

- ۹۱۳ سکتے نہ ہو
- ۹۱۵ ذکر لنگار و تخت شجاع الدولہ تبرصوبہ ماسکتے خود فاعلان با استقبال بہت دعا ہی پادشاہ بصوبہ ہا مذکور بعض سوانح
- ۹۱۴ کہ با تفاق پادشاہ از شجاع الدولہ بطور رسید
- ۹۱۹ ذکر برسنے از سوانح دکن کہ ہدیرین ایام روسے داد بخدا ہمیش خداوند ذواللقن
- ۹۱۹ ذکر ورود احمد شاہ ابدائے نوبت ہنتم بلکہ ہندوستان و قتل نمودن جماعۃ بسیاری از سکھان و بدست آوردن سورجمل جات قلئہ اکبر آباد و تصرف نمودن خزان و دفائن کہ از سلاطین بایریہ در ان قلد از تھا ذخیرہ
- ۹۲۱ ذکر سوجل اہل سکندہ چون کثیر سے و قمر داد باشاہ ابدائے و ظفر یافتن انور الدین خان بران ہندوسے
- ۹۲۱ غیر مسلمان
- ۹۲۱ ذکر احوال جماعۃ مرہٹہ و اصل آنها و اسباب اقتدار یافتن جماعۃ مذکورہ برسبیل اجمال
- ۹۲۴ ذکر تہذیب احوال شاہ عالم پادشاہ و شجاع الدولہ وزیر و نجیب الدولہ امیر الامراء بچھا سوانحیکہ درالہ آباد و اوڈ
- ۹۲۴ دشاہ جان آباد روسے داد
- ۹۲۴ ذکر احوال نجیب الدولہ برسبیل اجمال
- ۹۲۸ ذکر مقتول شدن راجہ سورجمل جات بردست سید محمد جان برادر زادہ بھادر خان بلوچ و رسیدن مابین شاہ جهان آباد و فتح نگر
- ۹۲۹ ذکر شگن شدن جو اہر مل سپر سورجمل جات بجا پدرو بڑو در گذشتن ازین سرا دو در
- ۹۳۱ ذکر رفتن شاہ عالم پادشاہ از الہ آباد شاہ جان آباد و بعض سوانحیکہ در انجا روسے داد
- ۹۳۱ ذکر ورود شاہ عالم پادشاہ بہ دار الحلاوت شاہ جهان آباد و آمدن جان تازہ بکالبد مرہٹہ و سر برداشتن او و فساد
- ۹۳۴ ذکر در انداز سے امرای نفاق پیشہ فیما بین نجف خان بہادر و مرہٹہ با غوجاج مزاج و خیانت اندیشہ
- ۹۳۴ ذکر تہذیب احوال سے ہر اختلاف میر تقاسم خان معروف بعالی جاہ و انتقال او از دنیا با حال تباہ
- ۹۳۳ ذکر کٹر کشیدن مرہٹہ بر ضابطہ خان خلعت نجیب الدولہ افغان و اختلاف پذیرفتن او و بعض قدرت نمائی
- ۹۳۳ خداوند زمین و آسمان
- ۹۳۵ ذکر برگشتن مرہٹہ بلکہ دکن و شروع عروج نمودن میرزا نجف خان بھکم خداوند امرکن
- ۹۳۶ ذکر در آوختن شجاع الدولہ با حافظ رحمت و اولاد سے محمد و دوند سے خان کوشیصال خاندان روہیلہ و افغان
- ۹۳۶ ذکر انقسام یافتن ممالک جماعۃ افغان مابین شجاع الدولہ و میرزا نجف خان
- ۹۳۹ ذکر انتقال نمودن شجاع الدولہ بادل پراز حسرت و مکن یافتن آصف الدولہ معروف بمیرزا امانی پسرش
- ۹۳۹ بر سادہ دولت
- ۹۳۹ ذکر جلوس نمودن میرزا امانی آصف الدولہ برسند جانشینے پدرویر باد و ادن مواد استعداد ریاستے کامرا
- ۹۳۹ دور ہم شکست و سے فوج و بہر ہم نمودن جمیع انتظامات عد شجاع الدولہ و عروج یافتن میرزا قاضی علیا

- ۹۴۱..... برادرزادہ مصطفوی خان بھرتیہ نیامت کل و بعضے از سفایہ تہا سے آن بزرگ دودمان
- ذکر متبعین شدن مشرک لٹن از کونسل گلگتہ بر آ حاضر بودن در حضور آصف الدولہ بطور زمان پیشتر شجاع الدولہ
- و معزول شدن در اندک زمان و معین شدن مستر جان بر شٹو بجاسے ادب سے و خوش جزیل کلاورن و
- ۹۴۳..... ظہور اکثر حوادث و فتن در ان دیار بشیت خانی لیل و نهار
- ۹۴۴..... ذکر جنگا شدن آصف الدولہ نھارا لدولہ را با نجیب پلٹن بہت حاصل شدن فوج مذکور بہت قدر امر کن
- ذکر انجام یافتن ایام عمر و دولت نھارا لدولہ و نسبت خواجہ سر از سبے ہم و بدر رفتن میرزا سعادت علی در
- ۹۴۵..... صدر و نجف خان سمیح و سالم
- ذکر مقهور گشتن محبوب علی خان خواجہ سر کہ از طرف شجاع الدولہ حاکم کوزہ و اٹا و ہ بود بہت کپتانان انگلشے
- ۹۴۶..... حسب الامر آصف الدولہ بھجور از عقل و شعور
- ۹۴۷..... ذکر ورود مسودا کن اوراق در بلدہ لکنو و زمین آباد و بحسب اتفاق
- ذکر مجلس از اوصاف عنوان صحیفہ حق گزینے دیباچہ کتاب رستی و راست بینی مجموعہ افضل دانشور سے مولانا
- ۹۵۰..... محمد عسکر سے روح اشتر و وہ واصل الینا فتوحہ
- ۹۵۱..... ذکر رجوع بذکر سفر سعادت اثر کہ بوسیلا ان ازین سید عالیشان سعادت اندوز مطلقا ظاہر گردید
- ذکر سعادت ایرج خان از نواح شاہ جهان آباد و تفویض نیامت آصف الدولہ بادونی الجملہ انتظام یافتن خانہ
- آصف الدولہ و پدر و نمودن ایرج خان جان خانے را در اندک زمان و بعرضہ آمدن حیدر بیگ خان کاسیے
- ۹۵۲..... و حسن رضا خان و معزول شدن مستر جان بر شٹو آمدن مستر لٹن بجاسے او
- ۹۵۳..... ذکر امام بخش غلام بچہ بہ انجام و اقتدار آن سفلہ بتر با تقنا سے دور فلک دون پروں
- ذکر انتقال ایرج خان ازین جان و بعرضہ آمدن حسن رضا خان و حیدر بیگ خان
- ذکر مجلس از تقیہ احوال نجف خان بہادر و پادشاہ الی الان کہ آخر ماہ شعبان سال ہزار و یک صد و نو و بیج
- ۹۵۵..... بجزلیت
- ذکر بیرون رفتن عبد الاحد خان بطرف لاہور از فرط غرور و شعور و تقویت تقرب حضور علی الرغم امیر الامرا
- ۹۹۶..... ذوالفقار الدولہ بہادر منصور بگرختن ازان طرفنا بعض جنین و بد سے منسوب و مقهور
- ۹۵۸..... ذکر نہضت نمودن گورنر بہادر از گلگتہ بطرف مغرب نیابرا غراض غیر معلومہ
- ذکر سبب کشاد یافتن باب منازعہ فیما بین انگلشیان و ولندسیان و مجلس از احوال امین جدید کہ با مریکا
- ۹۵۹..... دنی وینا مشہور است و احوال مردم آن مکان

تمام شد

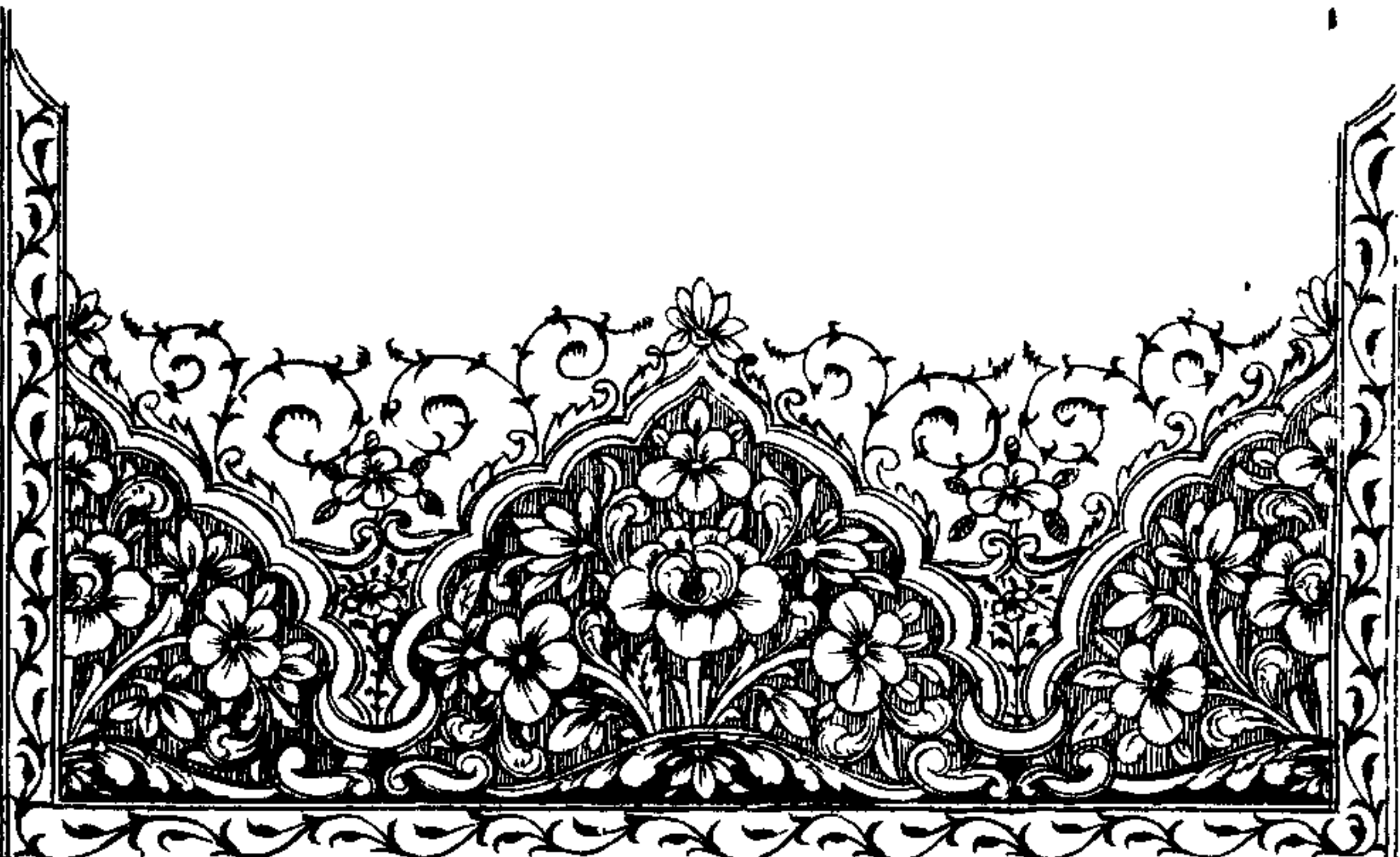
خاتم النبیین و قاری و خلیفۃ کبریٰ
عزیز الملوک و مولانا محمد رفیع الدین

درین مان فیض از کرم معیت تو یخ بندستان بستان خصوص سلطین دی تاریخ صدوق آیین

تیسک این تمجید لطیف از حق بان صمیم بیان شایسته در عطار و مستدرک بنام شیخ غلام حسین در طلب

چشمی نو کسوریم یا کار ششم بر آواز اهنر کما
چشمی نو کسوریم یا کار ششم بر آواز اهنر کما

بسم الله الرحمن الرحيم

سپاس بقیاس و ستایش سردے اساس نثار بارگاہ عظمت و جلال داد اریہا لے است کہ گوناگون عوالم لبسان حال و زبان مقال
 برادامی شہادت تبغریہ او در بقاد ابدان مترجم است و بوقلمونی روزگار تبدیل او صنایع و اطوار و اختلاف لیل و نهار بر براءت ساخت
 کبریا پیش از طرق حوادث تفسیر و تبدل مخبر و متکلم و در روز دازے البید و ابد سے الانہما سترامی بد یہ عتبات عالیات سید الانبیاء مال
 و اصحاب آن جناب است کہ علت غائی ایجاد و وسیلہ انتظام سلسلہ معاش و معاد اند علیہ و علیہم الصلوٰۃ و السلام الی یوم التناو
 اما بعد بزرگندگان صحائف روزگار و دفاتر لیل و نهار ظاہر و آشکار است کہ کتب تواریخ و سیرت و طبقات اہم فوائد بسیار
 و عوائد بشمار دارد گویا مطالعہ ہر صنف از کتب مذکور ملاحظہ روزنامہ آثار قدرت کاملہ کردگار و مشاہدہ بدائع صنائع آفریدگار جلالت
 است و نیز اطلاع تمام بر احوال و اخلاق طوائف انام و محامد سنن و آداب بزرگندگان و مدارج ابتلاء و پیروی مقلدان آن زمرہ
 عالیشان و انتباہ بر شقاوت عیاسے سابق و دنائت و رذالت طاعیان لاحق کہ واسطہ تیقظ و آگاہی و رجوع از غفلت و
 گمراہی است سعادت مند ان و ہوشیاران کامل را بسہولت و آسانی میسر سے تواند شد انہما طر قاصرا قتل الخلیقہ بل لا شئ
 فی الحقیقہ فلام حسین بن علی بن اسید علیم اشرفین اسید فیض اللہ الطباطبائی آری ما فتر سنہم بالی و لے
 در غرہ ماہ صفر ختمہ عشر باخیر و الطفر روزہ شنبہ ۱۱۱۱ ہجری سے بنو سے علی با جرمہ الصلوٰۃ و السلام من اللہ العزیز
 گشت کہ چون احوال عظام سے منبر را بعد از رحلت محمد اوزنگ زیب عالمگیر ظاہر احد سے متعرض نوشتن نگردیدہ ہر قدر
 معلوم و از معتقدان مقبول القول سموع افتادہ باشد مجملًا بزبان قلم دادہ آید تا اگر دانشور سے محرر بعد ازین زمان متصدک
 نقل و بیان احوال پیشینیان گردد شہرتہ اخبار اعصار و از زمان از ہم نگسلد بنا برین متششایعون اللہ و تائیدہ شروع در تطہیر
 نمودہ بر خود التزام کرد کہ انچہ از ناظران ہمتبر شنیدہ بعبارت صاف از تکلف دو رسالک تحریر کنما اگر غلطی طاہر شود غلطی ہست

العقدۃ علی الراوسہ و ہر گاہ کہ بوندہ تعاضد انجام یابد بہ سیر المتاخزین من ثمانیۃ عشرۃ و خمسین و تسعین من المائۃ
الثانیۃ عشر من الحجۃ المقدمۃ سہ خواہ بود

ذکر رحلت محمد محی الدین اورنگ زیب مالگیر پادشاہ و جلوس اولادش بر سر
سلطنت و مقتول شدن محمد اعظم شاہ مغفور و محمد کام بخش در جنگ
و قرار یافتن سلطنت بہ محمد معظّم خلف اکبر محمد اورنگ زیب

مالگیر پادشاہ را کہ مشغول تخییر و تنقیح ممالک دکن بود و اطمینان کلی از ان امور میر نیامده عیطف عنان بشاہ جهان آباد کہ مرکز دولت
سلاطین بابر یہ و سواد اعظم بلاد ہندوستان است میوز نگشت جب زمان تضاد رسال پنجاب و دوم از جلوس و سن نمود و یک
سالگی در بلدہ احمد نگر مشلاہ سیر سے بنوسے عوارض الام جہانے بر مزاجش هجوم آوردہ از زندگے مالکوس گردیدہ در ان وقت
محمد کام بخش سپہ کتر خود را کہ بسیار دوست میداشت ہر روز و شبینہ ہفتہ ہم ذمی لعدۃ الاحرام چار ساعت روز برآمدہ سو بہ بجای پور
مرحت فرمودہ حکم نمود کہ از دولت سرکشاستے با تجمل لکوانہ سوار گرد و نوبت نواختہ را ہی شود و کوچہ ہای طرلاسنے نمودہ در راہ
توقف نہاید سببش آنکہ مبادا از دست اعظم شاہ عجلالتہ با و آسیبی رسد و روز پنجشنبہ ہستم ماہ مذکور چار ساعت از روز برآمدہ محمد اعظم شاہ
سپر وسطے را کہ در حضور حاضر بود حضرت کردہ حکم نمود کہ بصوبہ مالوانہ منت کند امانتے در قطع منازل نمودہ ہر روز پنج کردہ منت
طے نماید و روز در منزل مقام کردہ روز سوم باز را ہی شود ہما غرض ازین امر آن بود کہ اگر ساکنان گنیر روز نماید سبب یکی خانہ
ذکور کہ شجاع با فرہنگ و جوہا سے نام رنگ است در اردو اشوبے برنجیز و علت کو چاندنش آنکہ معاد او ضعف بیماری کار
کہ خود با پیش کردہ بود پیش با او کند القصد اعظم شاہ حسب الامر بجا آوردہ فرسخ چند رفتہ بود کہ مالگیر پادشاہ رفتہ جو
۲۸ ماہ و سال مذکور یکپاس و سہ کٹری روز کہ تقریباً پنج ساعت پنج سے باشد برآمدہ داعی حق را بسیکل است گفتہ لہالم بقا یافت

ذکر آمدن اعظم شاہ بہ اردوی پادشاہنے و جلوس نمودن بر تخت سلطنت

اعظم شاہ بجز اطلاع کہ در ساعتے چند دست داد لبرعت معاودت نمودہ روز شنبہ ۲۹ ماہ مذکور ۱۱ ساعت از روز ماندہ دخل
دولت خانہ پادشاہ سے گردید و روز و شبینہ دوم ذمی الحجۃ الاحرام دو ساعت روز برآمدہ تالونہ اورنگ زیب مالگیر را
مشالعت نمودہ چند تہم پیش خود برداشت و روانہ اورنگ آباد کرد و صبح روز یکشنبہ ہشتم ذمی الحجۃ ہم بہ نواختن نوبت فرمود
در ۱۱ سنہ و ہم ماہ کہ عیدلا سحی بود در بلدہ احمد نگر بر تخت سلطنت موروستے جلوس نمودہ ہا ستالمت رعایا و بر ایام پرداخت
و خزائن و بیاب موجودہ از دورا قالعین و متصرف گردیدہ امر او اعیان مملکت و علمنا در کان سلطنت را بار نام داد و ہر
را در حوز مرتبہ او بنواخت آصف الدولہ اسد خان بہادر بدستور بوارت معر و لپرسش ذوالفقار خان نصرت خگ بہادر سید لار
بجاہ و اقتدار یکد داشت مسلم ماند علی بذالقیاس ہر کس بہ امر یکہ مامور و مناسب او بود مشغول یافت چون خبر ہمار سے مالگیر
در ممالک محروسہ منتشر گشتہ بود ہر کہ ہر جا اقامت داشت بفرکار خود افتادہ و خور لیاقت خود مشغول چارہ ساز سے
گردید ہمین پور سلطنت سلطان اعظم کہ لقب بہادر شاہ سے در ایام سلطنت خود داشت و دان او ان حسب الامر پور و ہر کابل

سج دولپر کتر خود کیے تختہ اختر جهان شاہ و دومی رفیع القدر بر سر حد ایران اقامت داشت سپر کلاش محمد مغز الدین جانناز در قتلان بصوبہ داری آنجا اشتغال سے وزرید و اسپر و ہمیش عظیم شان گذار شد اولاد و منظور نظر التفات جد خود عالمگیر بادشاہ بود صوبہ داری ملک بنگالہ داشت و محمد کام بخش مذکور حسب الامر پد خود عالمگیر بادشاہ در بیجا پور راتق و فائق سمات بود گویا بزم خود عالمگیر بادشاہ منید و ستان را سلطان معظم ہا در شاہ و ممالک دکن بہ محمد اعظم شاہ و سلطنت بیجا پور یکجا بخش دادہ خواہش داشت کہ این برسہ در سہ جا مسطور بطور خود کامیاب و کامروا سے خلق خدا باشند اما حرم نیا کر اجمال خود گذار شدہ کہ اینہا را میگذار محمد کام بخش بعد استماع رحلت پدر در محقر جایی کہ باو متعلق بود فکر کار خود افتاد و پاز مد خویش بیرون نگذاشتہ مشغول خود در کشت ظاہر امجد اعظم شاہ بنوید عطا صوبہ دیگر اضافہ صوبہ بیجا پور کام بخش و مادرش را خوشنود نمودہ حکم کردہ بود کہ کام بخش در آن حدود سکہ خود زند و خطبہ بنام خود خواند

ذکر نصرت سلطان معظم ہا در شاہ از صوبہ کابل و جلوس نمودن تخت سلطنت در اثنا کے راہ و سواخ دیگر کہ درین ضمن روسے داد

سلطان معظم از کابل و عظیم الشان سپر کلاش از بنگالہ با استماع شدت بیمار سے عالمگیر بادشاہ بمابانیکہ میسر بود حرکت نمودہ روانہ سمت اکبر آباد کہ بر سر راہ دکن واقع است گردید و در اثنا کے راہ خبر رحلت پدر شنیدہ روز سہ شنبہ سلخ محرم الحرام ۱۰۱۱ ہجری سے بوقت نصف النہار کہ ساعت نماز پنجمین بود بطالع اسد بر تخت سلطنت جلوس نمودہ بجز اعظم شاہ نوشت کہ اگر بروفق ارادہ پدر شاہ سلطنت دکن کہ ملک وسیع است اکتفا نمودہ سلطنت منہدین و اگر اید مقتضای صلح خیر مقرون خیر و صلاح بسیار و شہج فوائد بی شمار خواهد بود اعظم شاہ کہ برادر اسبج باب با خود برابر بنیدانت در جواب کلمہ مشہورہ کہ دو پادشاہ ہوا قلیبی گنج گفتم بخش شنید آخر دید آنچه دید و بہا در شاہ علی منازل نمودہ بلا ہور رسید محمد مغز الدین کہ از قتلان طلب پدر خود رھگرای شدہ بود با سامان میور بکشک محقق گردیدہ شرف لباط بوس پدر دریافت و زبان بدعا و تمنیت برکشادہ بانفاق روانہ اکبر آباد شد و از طرف بنگالہ عظیم شان کہ با سامان مناسب حرکت کردہ بود نیز تا با کبر آباد رسیدہ خزانہ صوبہ بنگالہ کہ چند لک زیادہ بر یک کرور مسلد و یوان صوبہ مذکور بود در اثنا کے راہ بقبضہ خود آوردہ بر ک پر امانت نگاہ پشت و مختار خان صوبہ دار اکبر آباد را کہ پدر زن شان برادہ بیدار تخت و دولت خواہ اعظم شاہ بود گرفتہ مقید ساخت و خزانہ و اسباب سلطنت کہ در اکبر آباد بہ افراط مہیا و موجود بود بدست آوردہ در افزایش فرج و تالیف قلوب حکام و عمال پادشاہ سے و عموم رعایا و برابا و سپاہی کوشیدہ روز بروز بر کثرت جاہ و چشمے افزود از قلعہ دار اکبر آباد درخواست قلعہ مذکورہ کردہ قلعہ دار باین عذر کہ قلعہ سہرا در وارث سلطنت باہم داعیہ جدال و قتال دارند ندیدہ نوکر فرمان بردار است بدون کیوشدن معاملہ و تسلط یکی برسند سلطنت قلعہ کسی نمی تواند داد متمک شدہ در سامان قلعہ دار سے کوشید عظیم شان صرفہ و محاصرو قلعہ مذکورہ بکار با نیکی باید اشتغال داشت تا آنکہ پدرش در رسید و اتفاق عسکریں دست بہم داد عظیم شان ملازمت پذیر نمودہ شرف کور نشین یافت و تمنیت سلطنت گفتم خزانہ مقبوضہ را پیشکش نمود چون در سہ کار بہا در شاہ قلعہ زر بسیار و لشکریان خراب پریشان حال بودند وصول این زر مقدمہ حصول ممولات دیگر شمرودہ شکر الہی بتقدیم رسانیدند و زر با مردم بقدر مناسب تقسیم یافتہ پریشانی اندک بحیثیت گرایید

فکر نہضت نمودن محمد اعظم شاه از دکن بمقابلہ بہادر میدان جاہو

محمد اعظم شاه نیز خرد روز در اردو سے پادشاہ سے صبر نموده باجمع اسباب و سامان و لشکر قدیم خود و جدید پادشاہ سے کہ فرماوان بود بمداخلہ بہادر شاہ کہ حریف معطش میسر و نہضت نمود و خیر و وصولش تا باکبر آباد شنیدہ در قطع مسافت عجلتے کہ مناسب بنود لعل آوردہ بابلغار سے آدازین سبب اکثر لشکران و کم کم اسباب حروب مثل توپخانہ وغیرہ عقب سے ماند روز یکشنبہ یازدہم ربیع الاول ۱۱۹۰ھ ہجری سے قلعہ گوالیار رسید و نگاہ را در گوالیار گذارشتہ خود پیشتر روانہ گردید و سید ہم ماہ مذکور کہ روز یکشنبہ بود در میدان جاہو متصل باکبر آباد تھلے فریقین روی داد و مقدمہ ہمیشہ لشکر اعظم شاہ سے پیش خیمہ سلطان معظم بہادر شاہ رسیدہ خیمہ ہارا آتش دادند و اندک فوجے کہ با پیش خیمہ بود نہر میت رفت عظیم الشان کہ اول پر خود بود اندک پیش قدمی نمودہ زیادہ جسارت در خور طاقت خود ندید و منتظر وصول موکب بہادر شاہ سے استاد بہادر شاہ کہ در لشکر بود و آن روز احتمال جنگ نہ داشت بجز دشیدن این خیر استحال نمودہ بلکہ سپہ خود عظیم الشان با محمد معز الدین و دیگر ہمراہیان رسید درین اثنا چون ارادہ ربانی و قضائے آسمانی مقتضی سلطنت بہادر شاہ و زوال عمر و دولت اعظم شاہ بود ہوا سی تندگی یاد از صرصر قوم عادمیاد مقابل رہ فوج اعظم شاہ سے و پشت سر جنبہ بہادر شاہی و زبیدہ شروع باشتاد نمود و اعظم شاہ لشکر مرتب نمودہ شاہزادہ بیدار بخت سپر اکبر خود را بہراول و شاہزادہ والا جاہ را در زمینہ قرار دادہ کا تیار را کہ صنیر السن بود ہمراہ خود بر فیل داشت و مستعد مقاتلہ مقابل بہادر شاہ سے آمد و آصف الدولہ اسدخان بہادر جملہ الملک را کہ وزیر اعظم او بود پیش بود در گوالیار ریتہ گذارشتہ خود مع جمیع افواج بمقابلہ شتافتہ بود و ذوالفقار خان بہادر نصرت جنگ کہ از محمد عالمگیر پادشاہ سپہ لاروپہ کمال اقتدار بود از براہ دولت خواہی بعضی رسانند کہ چون آفتاب بسیار بلند شدہ و ہوا کے مقابل تند سے وزد و اکثر توپہا و عملہ توپخانہ وغیرہ مع عامہ سپاہ متعاقب ماندہ جنگ سلطانی ذرین وقت مقرون خرم و ہوشیاری نیست مہین قدر کہ پیش خیمہ مخالف را آتش دادہ ہمراہیانش را بہریت دادہ اند مقدمہ فتح و نصرت شمرندہ ولی اجبال باید فرمود و علی لہذا کہ لشکر بحبیت گراید و اسباب عقب ماندہ ہم بیاید بمعنائی اقبال و ظفر پاد در رکاب سعادت گذارشتہ بر خصم باید تاخت اعظم شاہ کہ بر شجاعت خود و رفقای دیرینہ غرور و موفور داشت التفاتی بالتماس او نکرده جواب دشتہ داد سپہ سالار دانا دل ہوشیار تاب جویش نیاوردہ معروض داشت کہ بہر گاہ سخن دولت خواہ بسمع قبول اصغانی شود قدو مرخص است اعظم شاہ جواب تلخ و تند دادہ رو خود چون بخت خویش از او برگردانید و ذوالفقار خان عطف عنان نمودہ بہ پدر خود وزیر الملک بہادر شاہ در نگاہ ماندہ بود و بحق گردید اعظم شاہ ہمان قسم بر تنیر و آویز اصرار نان ریز خود را بر سر دین از مقابلہ ببقار بنامیدہ پردلان طرفین داد مرد و مردانگی سے دادند اما از شدت ہوا مقابل و کثرت گرد و غبار عرصہ نا برد چشم مردم تیرہ و مار گشتہ از عرصہ قریب حریف و رفیق ممتاز نیشد از حاضران عرصہ مذکور مسوع شدہ کہ شگ نہر ہا دشت بر چشم دور سے مردم نبوسے میخورد کہ تحمل آن برا اکثر کسان و جستن تیر از کمان زیادہ از چند قدم دشوار و گران بود با حال ہمراہیان اعظم شاہ دشمنان خود را زبون و تباہ کردہ بودند و کوششہا سے نمودند بمرتبہ کہ الیٰیٰ یومنا ہذا جنگ مسطور و نہایت لعینت بسیار مشہور و بپہنہ و افواہ مذکور است درین وقت منور خان بہادر و خان عالم بہادر و کنتی کہ رئیس قوم خود و در شجاعت و قوت بین الجہ مشہور بودند و در ان روز باین کلام متکلم گشتہ کہ میدان رزم مجلس شادی و بزم کتخانی ماست لباس

زرتار سے دربر کرده پنجرار کس از بهر اہمیان آہنا با تبار سردار دستار زر نار بادلہ بر سر چسپیدہ مستعد خون فشانی خود و جان
 اعدا بودند بجنور اعظم شاہ آمدہ التماس نمودند کہ غلامان را حکم سوار سے اسپ شود تا با بہر اہمیان خود راہ و رسم میدان دار سے
 و اسپ تا ختن و جانستانی اعدا و سر باختن در راہ ولی نعمت بدوست و دشمن نمایم و کار بادشاہ سے چنانکہ مکتون خاطر داریم
 از دست فدویان بر آید چون اعظم شاہ بسببایت مخالفان از چنین فدویان جان فشانی بدگمان بود قبول ننمودہ بر فیل و فیلکبا
 کہ از سر کار خود مقرر کردہ بود سوار داشت سرداران مذکور لا علاج و مجبور سوار سے فیل مع بہر اہمیان خود پیش رفتہ بر لشکر
 عظیم الشان کہ ہر اول بود تا ختنہ از ان طرف حسین علیخان وغیرہ اولاد و احفاد سید میان کہ مخاطب عبد اللہ خان بود بابت
 خود و برو سے ایشان آمدند و جنگ صعب رو نمود بہر اہمیان خان عالم اکثر سے مقتول و مجروح شدند حسین علیخان با برادران
 و بہر اہمیان زخمی گران برداشتہ در میدان افتاد و خان عالم با بعد و خود را بظہیم الشان رسانیدہ نیزہ کہ در سبب معروف
 بہ بلہ است چنان زد کہ سنان نیزہ از تخته عقب ہوج فیل عظیم الشان بر آمد و عظیم الشان پہلو تھی کردہ محفوظ ماند و خان عالم
 مع فیل بہر اہمیان شسبسی رفق سے عظیم الشان لبالم جاودہ نشانیفت ہمدین عرصہ شاہزادہ بیدار بخت کہ ہر اول اعظم شاہ
 بود کشتہ شد و متعاقب او برادرش شاہزادہ والا جاہ ہم شربت ناگوار مرگ چسپیدہ اعظم شاہ چون جبر کشتہ شدن سپہ ان خصوص
 بیدار بخت کہ زیادہ ترش دوست میداشت شیند نفس سرد کشتیدہ گفت الحال قح و زندگے در کار نیست میگویند کہ بر عمار سے
 سوار سے خاص اعظم شاہ کہ میک ڈنیرش میگویند تیر ہلے بسیار نبوغ کہ گویا از آسمان باریدہ نشستہ بودند و کتر کسے از ریشہ
 دیرینہ اش سالم ماند با این حال اعظم شاہ بادل تو سے و خاطر مطمئن قبل خود بطرف دشمنان سیر اند و تیر میرد و شاہزادہ عالی
 را کہ اصغر اولادش بود و بر فیل ہمراہ داشت از فرط شفقت در سایہ سپر خود خوابانیدہ بود آخر روز کہ یک ساعت و نیم از روز بماند
 بیدار بخت و والا جاہ و تربیت خان و امان اللہ خان و مطلب خان و خان عالم مع برادر خود منور خان و راہبہ رام سنگہ و راہبہ
 دلپت وغیرہ امر او سرداران کشتہ شدہ جنگ اختتام پذیرقت و اعظم شاہ خود ہم زخمی کسے کلمہ گفتگے خوردہ بیوش افتاد
 دوران وقت نامردی ستم دل خان نام از بہر اہمیان بہادر شاہ بر فیل بر آمدہ و سوار اعظم شاہ را بریدہ عالی تبار از زندہ پیش شاہ
 برد نشیندہ شد کہ بہادر شاہ سہ برادر دیدہ گریست و تاسف بسیار کرد و بر شاہزادہ عالی تبار ترحم نمودہ مورد التفات بہر اہمیان
 ساخت و ما دام الحیات مثل سپہان خود بغزت و احترام مطلق العنان میداشت تا آنکہ سپہان در قالب صلحت مانع بودند
 جواب داد کہ اگر اندیشہ دشمنی برای سلطنت است شما دشمن ترید و او سلامتی مرا از شما زیادہ تر خواهد خواہد خواہد

ذکر استقلال یافتن سلطنت بہادر شاہ و منازعت با کام بخش و کشتہ شدن او

زانہ چون بکام بہادر شاہ کشت و بر اعظم شاہ طفر یافت ارکان سلطنت و اعیان مملکت سوک توکران اعظم شاہ با قاف
 حملہ الملک اسد خان و نصرت جنگ سپہ سالار روز دیگر از استماع خبر بلازمت بہادر شاہ شانتند آصف الدولہ و پیش
 ذوالفقار خان ہر دو دستہا خود بہستالی بستہ ادراک کورش نمودند بہادر شاہ مہربانی فرمودہ پیش طلبید و از جایی خود حبیب
 دستہا بستہ آصف الدولہ را بدست خود کشاد و سپر خود محمد مغرالہ دین را فرمود کہ نیند دستہا ذوالفقار خان بہادر را بکشد
 و بار عم از دل پدرو سپر با لطاف ملوکانہ بزود و خلعت ملبوس خاص طلبیدہ بر پیشان پوشانید و سراقہ نشان کیوان
 رسانید و آصف الدولہ اسد خان را بشرف معانقہ مشرف نمودہ اجازت نشستن در حضور داد و منصب بہراری بہفت ہزار
 سوار و دو کرو و دام انعام عطا نمودہ مقرر شد کہ بالکی سواریش تا دروازہ غلجی نہ جائیکہ ناکی شاہزادگان سے آمد آمدہ باشد

در حضور نویست بنواز و منصب جلیل القدر و کالت مطلق عنایت شده بمنعم خان خطاب جمله الملک و وزارت اعظم نیت
 و صوبه دار اکبر آباد و نیمه وزارت با و عطا شد و ما مورشد که در کچه دست راست آصف الدوله نشسته بر کاغذ با این
 آصف الدوله مهر خود نموده باشد چون بجه سنگه زمیندار آنبیر همراه اعظم شاه و بیجه سنگه برادرش همراه ایشان مصدر
 نروذات گردیده بود مر کوز خاطر شد که آنبیر را از و انتزاع نموده به بیجه سنگه عنایت فرماید و اجیت سنگه لیسر حیونت سنگه
 را ثور زمیندار جو دھپور میر شہ نیر یا از طاعت بیرون نموده بود نیا برین شروع سال سلطنت خود از مستقر الملک اکبر آباد بجای
 آنبیر و جو دھپور منتقل نمود و قلاع را جہا سے مذکور مخلص فرموده حوالہ بندہ ہا سے بادشاہی نمود و اجیت سنگه و بیجه سنگه
 را همراه رکاب گرفته آصف الدوله را مدار الخلافت شاہ جهان آباد فرستاد که در انجا بوده از نظم و نسق آن ضلع خبر داد و بکلی مردم
 مستمال گردیده تو اتم سلطنت بهادرشاه سے تقویت یافت محمد کام بخش که خبر کشته شدن اعظم شاه شنیده شکستہ دل و مضمحل
 خاطر گشته آشتی و انقیاد بهادرشاه از حوصلہ خود بیرون دید و مہیا سے جنگ و مستعد تیج جہا ل گردید بهادرشاه که پادشاہ
 سلیم لنفس کم آزار بود با ستماع این اخبار ہر چند بمواعظ و نصائح دلالت بر مصالحہ نمود نمود سے نہ بخشید و جو ابک خنونت آنبیر
 شنید آخر الامر چار و ناچار بہ تحریک سپران و دولتخواہان ارادہ مدافعہ او قرار دادہ روز یکشنبہ ہفتہ ہم شعبان سال اللہ ہجری
 نصف ساعت در نصف النہار باقی ماندہ از راه فتح پور امیر تا صد بیجا پور گشت و روز سہ شنبہ سوم ذی القعدہ شلالہ ہجری
 در مصافحات صوبہ حیدرآباد کہ کام بخش در انجا متصرف گشتہ بود مکاتے فریقین و مقابلہ فیشین رویداد بعد کشتن و کوشش
 بسیار نیم ساعت از نصف النہار باقی ماندہ لشکر بہادرشاہی غلبہ نمود و رفقا سے اخلاص کیش محمد کام بخش جانفشانی نمود و لقبیہ آصف
 را راہ فرار اختیار افتاد محمد کام بخش جہارت با ملوکانہ بکار برد و زخمهای گران برداشته بہ پیش افتاد مردم بہادرشاه دین حال
 بہ هجوم آوردند و بجالیکہ مستغز حیات باقی و اثر سے از ہوش و حواس نداشتن مع سپران بر فیل سوار جو دھپور سیر خجہ تقدیر گردیدہ
 حضور بہادرشاه رسید بہادرشاه محمد مغزالدین مہین پور خود را با استقبال فرستاد کہ کام بخش را با اغزاز و اکرام بیار چون
 آوردند در خمیہ دولتخانہ خود بجای مناسب فرود آورد و خود بلاقات برادر رفتہ رقت نمود و گفت نمی خواستم کہ شمارا چنین بہ بینیم
 او ہم در جواب مہین کلمہ گفت و جان بجان آفرین سپرد بہادرشاه اولاد و راہم مثل عالی تبار اعظم شاه سے قید و بند مغز و از
 نگہداشت و سعایت اولاد خود در بارہ آنها اضعافی نمودہ

ذکر ارتقا اسدخان بمرتبه و کالت مطلق و تفویض شدن وزارت بہ محمد نعم خان خانان و بعضی سوانح ایام سلطنت بہادرشاه

برو اتی چون سلطنت ممالک ہروسہ ہندوستان و دکن بہادرشاه را با افراد بیس و مسلم گردید بعد تسلط و اقتدار انجہ کمون خاطر
 داشتند اہلہار آن مناسب با اسدخان کہ وزارت اعظم داشت و پیشتر ذوالفقار خان بہادر سپہا رجسٹن بیان ظاہر کرد
 کہ نعم خان رفیق دیرینہ و مخلص دولت خواہ این در گاہ است در عہد شانہراد کے مارا با او معہود بود کہ ہر گاہ بر تخت سلطنت جلوس
 فرمایم وزارت با و مفوض باشد چون پاس خاطر شما ہم ضرور در گذشتن از عہود نیز از طریقہ پادشاہ سے و حق شناسی دور است
 درین باب ضلحاہیکہ بعدق و امانت مفرون باشد معروض باید داشت آصف الدوله و نصرت جنگ سپہ سالار مرضی پادشاہ
 دریافت التماس نمودند کہ پادشاہان را ایضا سے وعدہ و عہد القبتہ ضرور است اما آبرو سے خانہ زادان ہم کہ یک خوار و دیرینہ
 این خاندان ہم ہر با : : : و بہادرشاه آصف الدوله را بوجہ کالت و کالت مطلق کہ نیا بیت پادشاہ و ما فوق از مرتبہ وزارت است

ذکر آنکه اسفغان بکرتی کالت بعضی سواران

اختصاص بخشید پنجم خان را که در شانبرادگه و کیل در باره و گاسته دیوان سرکارش بود خطاب خانانانی و عطای قلمدان دربار
سرفراز سے داد و حکم کرد که آصف الدوله بر سنده کالت زیر شامیانہ وزارت نشیند و محمد منعم خان خانان رفتہ بآداب نوکر سے
کاغذها را بدستخوا آصف الدوله مزین گرداند حسب فرمان و الا نشان بعل آمده سردوسن افراخور مرتبه خویش را تقابداً بارج علیا که نشانی
اعتلای مرتبه نوکریت میسور و مزوق گردید و ذوالفقار خان را بمنصب جلیل القدر امیر الامرائی با صوبه دار سے جمع صوبه جات
دکن از امثال و اقرا ن ممتاز فرمود الحق لیاقت اینکار را داشت دیگرے را مجال نبود که در ان ایام بندوبست صوبجات دکن
سراجام تواند داد و بعد از تنسیق معاملات و دلجمع از امور ماسے و ملکی عطف عثمان بمالک مہندوستان نمود ذوالفقار خان بہادر
داؤد خان را کہ افغانے از قوم پنی و از شاہ سیر امر اک دکن بود و در شجاعت و شہامت سہیم و شریک خود داشت بہ نیابت صوبجات
دکن اختصاص داده راتق و فائق مہمات آنجا ساخت و نام حل و عقد مہام ممالک مذکورہ بکفایت کفایت او گذارشتہ خود ہمراہ
پادشاہ ہمیت بانتظام امور سلطنت گماشتت و صوبجات بنگالہ و اوڈیسیہ و عظیم آباد و الہ آباد کہ از پیشتر ہم بظہیم شان تعلق داشت
الحال ہم با اختیار او ماند شاہنیرادہ در جلدوسی جانفشانی کہ از اولاد سید میان در خجک اعظم شاہ بعل آمده بود و صوبہ الہ آباد بعبید اللہ
سپہ کلان سید میان و صوبہ عظیم آباد حسین علیخان برادر عبداللہ خان داد و بنگالہ و اوڈیسیہ را بچختر خان سپردہ خود باقتدار
وافر در حضور پدرا حاضر ماند بہادر شاہ چون با پادشاہ علی الاطلاق و خالق نفس و آفاق حمد کردہ بود کہ اگر او سبحانہ نام مہام
بدست او سپارہ رد سوال ہیج سائلی نہ نماید لہذا سہر کہ سہرچہ میخواست منبذول بود و منعم خان مامور و مختار کہ امتیاز حسن و قبح
سہر کار سے تمیذہ انچہ برای انتظام سلطنت الیق داند بعل آرد از خجبت از عہد او خطابہای عمدہ و مناصب عظیمہ سجد بندال
رسیدہ امتیاز سے ناماند و اقا سے و ادانی سہر و مسلم منباصبش ہزار سے و ہفت ہزار سے و خطاب خجکی و ملکی و رانی و زرا
سہر آوردہ مدارج مناصب و خطاب از درجہ اعتبار ساقط و با بطل گشت چنانچہ یکے از پیشکاران بعضی خدمات عظیمہ در خوا
خطاب رانی بوساطت داروغہ آن خدمت نمود و عظیم الشان کہ از طرف پدرا صاحب دستخط بود و توقع نمود کہ خانی در سہر خانہ
ورانی در سہر بازار پپاس خاطر شہا این گید سے ہم رانی باشد و او بہین خطاب شہتا ریافتہ انگشت نامی عالم گشت و سہر یک
از دور و نزدیک باشارہ دیگرے را نمودہ میگفت کہ گیدی را سے ہمین است او از دست و زبان مردم سجان آمدہ سہر بنگلیش
میداد کہ ازین فصیحت رنگار سے یابد اما سود سے بنو دتا بود بہین خطاب شہرت داشت و در عین نہفت لطف
دکن کہ کوچ بکوچ در موسم ہر سات طے مسافت می شد بجازی الدیخان کہ از عہد او رنگ زیب صوبہ دار برار بود و صوبہ بجات
غایت نمودہ قبل از ملازمت بد انصوب فرستادند و راجہ سے سنگہ گچواہ و اجیت سنگہ را ٹھور سپہ ہمارا جہ خوبنت از
آب نرید ایے رخصت از رکاب جدا کردیدہ باوطن خود رسیدند و نیدہا سے پادشاہی را بعد مجادلہ و مقاتلہ از قلع خود آورد
قالین و متصرف شدند بہادر شاہ چند روز در حیدرآباد توقف نمودہ معاودت بہندوستان فرمود و در ماہ شوال از آب
نرید اعبور نمودہ بارادہ تہنیہ را چوتیہ متوجہ اجمیر شد و اجیت سنگہ جی سنگہ کہ در غیبت پادشاہ سہر شورش برد آ احمد سعید خان
حسین خان وغیرت خان ہر سہ برادر را کہ سادات بارہم بودند در مقابلہ و مقاتلہ بسادات شہادت رسانیدہ بودند از خجبت
پادشاہ را نہایت کینہہ باراجہا سے مذکور و انہارا اندیشہ را فر از حضور بود در اتنای ہمین سفر کہ پادشاہ عازم و جازم تہنیہ
را چوتیہ بود خیر نسا دگور و گونبد بعضی رسید از نیم رسم اینجاعت در کوچ دار و وزیر افتادہ صلح گونه در میان و سہر سواران
سہر و راجہ و رخصت انہا باقامت او طان بعل آمد و پادشاہ متوجہ اطفا سے نائزہ گور و گور و دید گور و سہر مذکور و سہر کردید

با وزیرخان فوجدار سہرند مضاف دادہ غالب آمد وزیرخان کشتہ گردید بعد ورود پادشاہ دروہن کہ ہستان ملک را چہر بنی لہجہ سوادق
پادشاہی گردید و خانخانان در فتح القدر حسب حکم سوار شدہ از سہ طرف قلعہ گورورا محاصرہ نمودند قریب شام آسما را راہ فرار سمت را چہر
پیدا نمودہ گرختند و چند کس از انہا قتل رسیدند خانخانان فی الجملہ سورد عتاب بگردید کہ چرا اول راہ فرار اورانہ بست و رستم دل خان
را در انجا گذارشتہ رایات عالیات متوجہ لاہور گردید و درین اثنا خانخانان پرورد جهان فانی نمود و ہر ایت خان سپہنایت احمد خان
طلعت نیابت وزارت یافت و غازی الدین خان فیروز خبگ نیز در احد آباد گجرات در گذشت و سیت و ششم ربیع الاول کنار دریا
راوی مخیم سوادقانت پادشاہی گردید و رستم دل خان نیا بر شوم طمنی از قلعہ گورویا حکم حضور برجا ستہ آمدہ مغزول لہنصت مال و
جاگیرش ضبط شد و او مقید شدہ و قلعہ لاہور رفت و محمد امین خان بہ تہنیہ گورو ما مور گشت پادشاہ مذکور خود فاضل و محدث و با صحبت
اہل فضل و کمال راغب شائق و در تہجرتون علوم خصوص فقہ و حدیث از جمیع سلاطین تیموریہ فائق بود بار بار با ناب علم صحبت میداشت
علم مناظرہ سے افراشت و چون بہ تحقیق خود مذہب شیعہ امامیہ را حق میدانت ہمین مسلک اختیار نمودہ ہنگامیکہ وارد دار السلطنت
لاہور بود علمای آنجا را کہ اکثر سے ناصبی مذہب بودہ اند جمع نمودہ بر حقیقت و وصایت جناب ولایت آبا حضرت امیر المومنین
علی بن ابیطالب علیہ السلام صحبت برآنا تمام نمود و بعد از اقرار و اعتراف انہا برین کلمہ خواست کہ کلمہ علی ولی اللہ و وصی رسول اللہ
در خطبہ اجرا نماید چون اینکار نفاذ ہوا و انہا نواسی سے سخاوت و سلاطین بنید خصوص شاخین تیموریہ را کمتر میسر بود و دو پسر او یکی
عظیم الشان و دیگر سے خجستہ اختر ~~ان~~ تھا کہ مقتدر و دلاور بودند در سنن و اشعریت نہایت عصمت داشتند
دیوای عام آندیا کہ اکثر ناصبی شعار نذہن گشتہ این ارادہ از پیش رفت یکبار برای الہمار این کلمہ خطیبی اور مسجد جامع مہر غظیم
فرستاد چون شاہنشاہ خود خواہان اینکار نمود و رضا جوئی پدر بہ ظاہر سے نمود و تھریک و اشارہ باطنی او خطیب بیچارہ قبل از نیکہ تلفظ
باین کلمہ نایب سے تعقیب طعمہ شمشیر مردم گردید اما ظم مذہب حنفی دعوتها و ختمها برای دفعہ بہادر شاہ و استداد از ہر برو فاجر و مسلم کا
سے نمودند بہادر شاہ بہ ستور اصرار بر اینکار داشتہ و ترویج و تقویت مذہب شیعہ میکوشید و تہا ہن دراز در مباحثہ با علما باز بود
انما قائمہ بران مترتب نمیشد بلکہ اگر ترویج نہاہب منحصر بر اقامت بینہ و بران سے بود سیاہ انبیا صلی اللہ علیہ وآلہ وسلم کہ فصیح
عرب و عجم و اعلم اہل عالم بود ~~ان~~ تھا در ما مور بجا دخی فرمودہ

تو کر حلت بہادر شاہ از دار سنج و عنای عالم بقا و مقابلہ ہر چہا رپشس با ہمدگر و ظفر یافتن
محمد معز الدین جہا مذا رشاہ بر بہرستہ بر ادرو بعض سوانح ایام دولت او

چون پنج سال کابل از سلطنت بہادر شاہ گذشت در ہنگامیکہ لاہور مورد و معسکر پادشاہتہ پاکل امر کمالیشان و شہزادگان
سپہر مکان بود شروع یہاں لکھنؤ ہجرت سے در او اسطہاہ محرم خٹکالے درو اس منراج بہادر شاہ بہر سیدہ حکم بکشتن کلاب اردو
و شہر لاہور درو ادین حرکت از خپان پادشاہ صاحب شعور پرورد و احتمال دارو کہ بہ اثر سحر ساحران و دعوت خوانان حالتے
روی دادہ مقتضی جنین حرکت گردیدہ باشد علی ای حال ہنگامہ سگ کش نوع بالا گرفت کہ سگھا از شہر وارد و مغفوق گشتہ تمام
روز بیچ جا سگے نظر سے آند و ہنگام شب چون وقت خواب مردم میشد و رنپاہ ظلمت سگھا پیدا گشتہ آواز نمیکردند و بجاسے
صاحبان و سمنان خود جا ہانیکہ بہ آن مانوس بودند سے رفتند و قبل از زمین صبح و انتشار نور آفتاب درآب افتادہ در بارو سے
را شناکردہ عبور سے نمودند و در صحرانا سے آسودند ازین احوال و احوال جنگ عظیم الشان از رو سے بکشتوب اہل و کشتہ ہلی

میر توکل ارب که بوالد خود نوشته بود: بتقریب در منقشات منشی ملازم او دیده ام صورت تحریر یافت و ملایان پنجاب چون با خلیف دارو گیسر
 نمودند غضب سلطان گرفتار گردیده بعضی در قلعه گوالیار و بر سر شمشیر نبرد آن محسوس گرفتار آمده در قید افتادند ناگاه سہل عارضه لاحق مزاج
 پادشاه گردید و کسین ہمتا دو دو سالگی نوزدیم محرم الحرام دو ساعت از روز باندہ بیک ناگاہ بجوار رحمت پروردگار شتافت محکم علیہ السلام
 درآمد کہ جان کنان پادشاه روی داد و حضور بود و منظر بالاحوال برآمدہ بشکر خود رفت و امین الدولہ را فرمان داد کہ ساعتی چند
 در تجا زوہ و پایان کار دیدہ خواہے آمد چون پادشاہ ب رحمت الہی رفت آمدہ معروض داشت کہ آنچه مقدر بود شد عظیم الشان گرسیت
 و او بر وہال خاص اشکش پاک کردہ بعرض رسانید کہ وقت تاخیر نیست جلوس فرمائید حکم بنواختن نقارہ شادمانہ جلوس نمود و مخلصان
 حاضر موافق رسم و قبالہ نمودند و تمینت گذاریند و ہمین وقت امین الدولہ و نعمت اللہ خان بیادرو دیگران عرض نمودند کہ مخالفت
 ذوالفقار خان طایرست نہست را غنیمت شمرده اورا کہ مع حمید الدین خان و محفوظ خان مشغول تجنیز و تکفین پادشاہ و جریده در میان عالی
 کلال باڑہ است بدست بایداورد عظیم الشان گفت کہ تا موس پادشاہ سے بیارت خواهد رفت ذوالفقار خان چہے تواند کرد و ما را نظر
 بر فضل الہی است شیران خاموش ماندہ زیر لب گفتند خدا خیر کند اول اسم اللہ قلم شد اما نعمت اللہ خان با وجود منع متمنع نشدہ بعد رحمت
 از حضور با توبہ گران شتافت ذوالفقار خان بخیمہ خود رفتہ بود بے نیل مقصود برگشتہ آمد عظیم الشان کہ نیابت پدر در دست خط و غیرہ
 امور موجود سے نمود و دیگر کارخانجات شہر سے تسلط و اقتدار از ایام حیالتش داشت قایلش و مشغول جمع سبب گشتہ بر تخت سلطنت
 جلوس نمود و آشفنگ و سرا سبکی اندک در شکر روی دادہ مال اندیشان کم جرات کسے کہ خیال ہمراہ داشت و کسیکند اشت فکر بار بار
 نمودہ شبشب خود را بشہر رسانیدند و بعضی گرہ کلال باڑہ رفتہ سکونت و زبید حکیم لہک حکیم صادق خان و مہابیت خان ^{خان} و نواز
 و حمید الدین خان و اکثر بندہ سے پادشاہ سے عظیم الشان ملحق شدند و رستم دل خان و بعضی دیگر با جان شاہ پیوستند ذوالفقار
 پادشاہ سے لار کہ عظیم الشان با او نقار و عیار داشت رجوع کردہ پیشین مغل الدین شتافت و استفسار نمود کہ مرکز خاطر چیست گفت
 کہ اسباب وزر ہمراہ نیامدہ انچہ میسر و معدور است در صوبہ بلتان تعلق بمن دارد گذشتہ ام و جریده سبک ملاقات پدرا آمدہ
 سچو اہم کہ بدر روم و از انجا سرانجام مرام نمودہ انچہ از دست بر آید بعل آرم ذوالفقار خان مانع آمدہ زرو اسباب راز سہ کار خود
 مستعد گردید و صلاح داد کہ رفیع القدر و جان شاہ و حجتہ اختر احوالیاً بمشورہ رفیق و شریک خود نمودہ بعد استینار عظیم الشان
 انچہ مناسب باشد بعل آرم مغل الدین جان شاہ این امر را نعمت غیر مترقب شمرده کہ بہت بقوت خان سپاہ لار بر نسبت
 و ہم بر آتالیف برادران بہ ذوالفقار خان التماس نمود خان مذکور بشکر خود آمدہ اسباب وزر یکہ با نسبت مغل الدین رسانید و
 رفیع القدر و حجتہ اختر اہم جانہای شان رفتہ بوعده تقسیم دولت و سلطنت علی اسویہ راضی و متفق ساخت و عظیم الشان مع عمال سلطنت
 و امر موافق در شکر خود دوم استقلال زدہ مترصد نشست کہ ہر کہ بر سرین بیاید با او مقاتلہ کند و در دور شکر خندق کندہ تو چنانہ را چار سو
 چید و توقف چند روز اصلاح دید بکمان آنکہ دیگران خزانہ ندارند سپاہ خود بخود در عرصہ قلیل متفرق خواهد شد چون بخت یا ورنہ نتیجہ
 بر عکس آن بطور رسید ذوالفقار خان بعد کاسازی کے کہ در حوصلہ طاقت بشر سے نگنجد ہزارگان پیغام داد کہ یکجا با تینہ خان
 سپہ سالار مع ہر دو شاہنشاہ مذکور از جا سے خود جنید بشکر جاندار شاہ مغل الدین پیوست و جمعیت لاکھ تہہ باید حاصل آمد
 و این لشکر در ہاہ صفر ۱۱۱۱ ہجری سے بیات مجموع بر سر عظیم الشان رفت و جنگ سدھاسے در پیوست چون تقدیر عظیم الشان
 را نصیب و ظہیر نمود در اندک زمانہ جنگ اختتام پذیرفت و از لاش عظیم الشان اثر سے پیدا انگشت تفصیل این جمال آنگہ اول
 جنگ سہانی بود پادہ تہ بہت روز از طرفین جنگ توبہ بود و نعمت اللہ خان و عزیز خان و دیاباد و ناگر و راجہ محکم سنگد کہ تر سے

به بنگالہ میروم بیاید تا همراه رویم امین الدولہ گفت تا عظیم الشان زندہ است جدا نخواہم شد و خاندوران راہ سلطان بگرفتہ درنت
 بہمان ساعت گلاہ توپ کلاسنے بہ خرطوم قبیل عظیم الشان رسید قبیل روک از میدان بگردانید و بصرحت برق و باد بطرف آب راوسی روان
 گردید نیلیبان بزمین افتاد و جلال خان لودسے کہ درخوہی بود نیسان قبیل گرفتہ بزمین آمد و راہ خود گرفت خدکس و عجب
 قبیل سے دو پند اما قبیل نمیر رسیدند از ان جملہ امین الدولہ ہم لودنگاہ دید کہ قبیل از ساحل بلیند خود را و آب افگند و بگردانی و افتاد
 چنان فرورفت کہ باز بر نیاید چون بانگ فاصلہ در انجا رسید دید کہ گل لاسے تہ نشین دریا بیالاسے آید و صداسے سوہوسے
 از حرکت عنیف آب بر میخیزد معلوم نمود کہ عظیم الشان مع قبیل غرق گرداب فنا گردید بشاہدہ این حال راہ ستمگار سے خود جست
 لیکن امین الدولہ گرفتار آمدہ تا رسیدن فرج سیر و شکست یافتن مغزالدین و ذوالفقار خان مقید بود و بعد ورود و شقہ فرخ سیخبر با قبا
 طلعہ ارشادہ جان آباد را سے یافت و بدارج علیا تہ قہ نمود و بعد ازین فتح خدا داد نوزدہم ماہ مذکور جان شاہ کہ اندک ماہ پہنچاد
 و جراتی ہم دشت جو یاسے ایفاسے و عدہ تقسیم ملک دولت گشتہ علم منازعت برافراشت و اتفاق یافتراق گراشدہ مکالمہ بجا دلہ
 و مقاتلہ انجا میدبیش بہانہ آنکہ یکصد ہشتاد و ارب خزاندہ از انجملہ ہشتاد و ارب ہشتر فی و صد ارباہ روپیہ یا برعکس بود بدست جان شاہ
 افتاد خواست کہ سہ حصہ علی اسویہ نماید و ذوالفقار خان و تقسیم تہمبا بر آوردہ بچلہ با سے چندا ز پنج حصہ سہ حصہ بطرف مغزالدین ہی خواست
 و دو حصہ بر دو برادر دیگر را میداد آخر مصالحہ بر ہم خوردہ با سہ گرامادہ محاربہ گشتند چند سہ از امر امثل مرحمت خان و امیر خان و
 رستم دل خان و غیر ہم رفیق جان شاہ گردیدہ صفوف قتال آراستہ شد تمام روز جنگ قائم ماند چون سلطان سیارگان بہ تسخیر
 مالک مغرب و ہند و ہفت و ظلمت شب دیجور عالم را فرو میگرفت طرفین پاس عتیاطا امر عیداشتہ باشتعال شامل و مہتابے
 اشتعال نمودہ جان شاہ مع امر اور فقاسے خود و مغزالدین مع ذوالفقار خان و دیگر ہمراہیان بدستور با سامان موافق پاسدارکے
 کردہ حراست می نمودند تا آنکہ سہ روز بدین منوال گذشت روز چہارم آفتاب عمر دولت جان شاہ پذیرائی زوال گردیدہ آخر روز
 فرمود کہ مرا ملاحظہ مورچال منورست افوج داخل سنگر گشتہ ہمہ سوار مستعد و تیار باشند و ہر کار را را فرمود کہ سہرگاہ مغزالدین افوج
 او برگشتہ داخل سنگر شوند و زمینہا از پشت اسپان خود فرودارند ہا نوقت مراجعہ باید رسانید ہر کار با حسب الامر بجا آوردہ چون شکران
 مغزالدین در خیام خود فرود آمدند و فکر و اندوگاہ و آب طعام خود افتادند جان شاہ بیات مجموعے بر شکر مغزالدین حملہ مردانہ نمودہ
 بر قلب مغزالدین ریخت و از صدمات حملات اور فقای مغزالدین را پامی ثبات بر جانماندہ تزلزلے تمام دراز دام آنها رویداد
 و اکثر سے پرانندہ شدند حتی لال کنور کہ سارہ وار ملازم سوارکے اوسے بود ہمراہ امراسے پادشاہی سراسیمہ و آشفتہ حال گردیدہ
 در دست رستم دل خان افتاد و شدہ مروارید کہ در بند آزارش بود خان مذکور در ر بود و درین انقلاب مغزالدین خود را در عمارت سے
 دیگر غیر میک ڈنبر کہ مخصوص ماوکے انجا ہست کشیدہ بچاندنی سفید محفوظ کردانید و فیلبان را گفت کہ بہانہ سوار سے زمانہ با امیر کے
 مقتول اگر سؤل گردد مرا ازین مسلکہ بیرون بردہ تا بند و انفقار خان باید رسانید او حسب الامر بجا آید و وہ مغزالدین را تا انجان
 سپہ سالار رسانید و شادیا نہ فتح از لشکر جان شاہ بلند آوازہ گشت ذوالفقار خان ہمشاہدہ این حال مضطرب گردید چون شام
 شد و برفقند از ان خاصہ خود را طلبدا شدہ شت شت اشرفی در دست آنها ریخت و گفت ہمین قدر از شاتوق و ارم کہ
 بہانہ گذراندن نذر مبارکباد تا بجان شاہ رسیدہ ہر گاہ متصل شوید یک شاک بقبیل او بکنید بعد ازین انچہ مقدر باشد بطور
 خواہد رسید انما حسب الامر سہ چہار صدکس مع سردار بہیئت مجموعے بجنور جان شاہ کہ بادوسہ صدکس سہادہ و دیگران
 او مشغول عارت شکر مغزالدین بود رسیدند و برفق اشعار ذوالفقار خان بر نیزش گولی با سے بندوق کار جان شاہ

با تمام رسانیدند و فتح و نصرت نصیب مغزالدین گردید جهاندارشاه خبر فتح و طغنه نشینده بدو تلخانه خود نزول نمود و بالال کنوکه
 معقوقه اش بود صحبت عیش و عشرت داشته بشرب خمر اشتغال و زیندوش کریم جا بجا آرمید چون صبح دمید رفیع القدر خواجہ سراسے
 محلے خود را بر آتینت پیش مغزالدین فرستاد او که تمام شب بیدار و سرشار با دہ خوشگوار بود استراحت سے نمود خواجہ سراسیان پادشاہ
 با خواجہ سراسے رفیع القدر در مقام ہستیا درآمدہ گفتند ای امیر دیدی کہ بر سر عظیم شان و جهان مشاہدہ چہ رفت آگاہی تو بر سلطنت
 چہ توقع دارد او ہم رنگ و برابر ویدہ متنبہ گردیدہ معاودت نمود و انجہ از خواجہ سراسیان مغزالدین شنیدہ بود و بعرض رسانید رفیع القدر
 از خواب بخت حیرت حکم نوختن نثارہ جنگ نمود و خود مسلح گشتہ و دست از جان بخشستہ سوار شد ہمراہ بیان مخلص ہم مستعد شدہ
 سہر کی سوارہ برابر حاضر گردید ذوالفقار خان بر حقیقت حال آگاہی یافتہ امر بہ تیاری لشکر و سوار کرد فرمود و خواجہ سراسے
 مستعد خود را فرستادہ تا کید نمود کہ بہر صورتیکہ ہست پادشاہ را بر آوردہ سوار نمایند مغزالدین در عین خارا شفته سر و دست از قبیل
 سوار شدہ رو بیدان نداد و ذوالفقار خان مع امر از افواج متمول رفیع القدر ستاد رفیع القدر یا طلیل فوجی کہ ہمراہ داشت در کابل
 فلاور سے بر سراسین ہمہ جمع کثیر و جم غفیر آمدہ داد مردے و مردانگی داد بعد از آنکہ ہمراہ بیان ہدف ناوک جانتان گشتہ نجاک
 ہلاک افتاد و خود تنہا ماند سپرد و شمشیر در دست گرفتہ دلیرانہ از قبیل حیرت و چپکشاہ سے مردانہ نمودہ شربت ناگوار مرگ کمال
 گوارا سے نوشیدہ

فکر استقلال یافتن مغزالدین بر سلطنت و بعضی سوانح ایام دولت او و انقلاب طالعش بانڈک رحمت

محمد مغزالدین جهاندارشاه طغر یا فوجہ مناشیر مطاعہ با نظار و اطراف ممالک بحر و منہ کا غنمت و خود بفتح و غیر ہونے از لاهو کو چیدہ
 بدار الخلافہ شاہ جہان آباد رسید روز یکشنبہ چار دہم جماد الاول سنہ مذکورہ سنہ ۱۰۸۱ از روز ماندہ غفران پناہ محمد یار خان صوبہ دار
 شاہ جہان آباد کا زعماد و نگریب تا آن وقت بود از قطعہ شہر مذکور برآمدہ بر اسے ملازمت و استقبال مغزالدین تا بہ باو سے
 پیش رفتہ روز و کھنبدہ پانزدہم سہر سوار کے ملازمت حاصل نمود روز پنجشنبہ مسجد جم قبل از نصف النہار مغزالدین جهاندارشاه و خلیفہ
 دار الخلافہ مسطور گردیدہ نصف الدولہ بستور و کیل مطلق ماندہ ذوالفقار خان را از زارت اعظم علاوہ اقتدار ہاسے دیگر گردید
 سلطان کریم الدین سپہرگز عظیم شان بسعی بہت کیش خان از شہر لاہور و شکی گشتہ بجنور رسیدہ و در میان مقام بفرمان پادشاہ
 زمان مقتول گشت و دیگر شایہ نیرادگان اولاد اعظم شاہ و محمد کام بخش کہ فارغ الیال یکام و آرام بودند بجا رہا ہدایم قید تھا دند
 تفصیل نام آتاہت از نادجاتا ہر اعظم شاہ و سپہر ان محمد کام بخش محمدی السنہ و محمد فیروز و منندہ
 نامش فتح معلوم نشدہ مغزالدین در تربیت و تقویت برادر رضاعی خود کو شیبہ خطاب کو کلبتاش نامی کہ داشت بجاہان
 تمیل و او دیگر بگرنیگان مناصب خضات مرحمت گشت و اکثر علا و فعلہ زیر وزیر گردید لال کنو کہ خطاب تیار محل سکیم باقت و حکم
 شد کہ ہمراہ سوار سے او چتر بر قبیل بطور سوار سے پادشاہان میرفتہ باشد و کو کلبتاش خان را معتد نلدہ ساخته منصب امیر الامرا سے
 باد عطا فرمود و روز برفدیر جاہ و قدرش سے افزود این امر باعث طلال خاطر ذوالفقار خان میگرددید و مغزالدین اعتماد و
 بر کو کلبتاش خان نمودہ بر از دید اقدتہ اش سامعی بود و ہم محکوم عشق لال کنو گشتہ در خوشنود سے خاطرش و قیقہ فوت فرمود
 سے کو تا کہ خوشحال خان بہادر حقیقے اور اہفت نہرا سے و نعمت خان برادر دیگر شش را کہ ابن ہم لال کنو بود و چہر ہر سے
 کرد و ارادہ دادن صوبہ دار سے اکبر آباد و خوشحال خان نمود ذوالفقار خان سندش را جاہر کرد و با ستہرا در خواست حق
 نمودہ چند ہزار غنور و دہل طلبیدہ خوشحال خان بوساطت خواہر خود لال کنو شکایت این ستہرا پادشاہ رسانید پادشاہ سفار

ذکر خروج نمودن محمد فرخ سیر علی شاه

نیز الفقار خان کرده گفت که درخواست دهن وطنیور ملاهر البتوسه خواهد بود و وزیر الممالک جواب داد که شوشه نیست حقیقتی دارد
 بعد تکشاف التماس کرد که بنده نسبت صوبه دار سے و سرانجام دیگر مہام پادشاہ سے کارخانہ زادان موروثی بود و رعایت
 خوانندگان و رفعتان بانعام و وجہ دیگر بل سے آمد ہر گاہ تو الان و فرقه کلانوت بصوبہ داری استعمال نمایند خانہ زادان باید پیشہ ہا
 بگیرند تا راہ معاشی برای آنها ہم شادہ باشد طلب سازما برای ہمین بود کہ برخانہ زادان تقسیم باید بغزالدین خجالت کشیدہ خاموش ماند
 و علی بن القیاس زنی سبزی فروش کہ زہرہ نام داشت و باصطلاح بنہد بالال کتوز دوگانہ بود نیز عروج یافتہ بر مادہ فیل سوار شدہ بقلعہ
 پادشاہ سے درون حرم سرایش لال کنور آمد و رفت می نمود در اثنا سے راہ برعجزہ وزیر دستان ہمراہ بیان و ملازمتش کہ در کاب
 اومی رفتند لیرہا نے نمودند اقتدار اجلاوت سوجب آزار و استخوان خجا گشتہ بر طبع کرام و اعیان سے دشوار و گران بود و وز سے
 چین قلیچ خان خلف غازی الدین خان نیز فرخنگ توراتی کہ در اول سپہ سالار او رنگ زیب عالمگیر و در کمال جاہ و اقتدار و پیش
 چین قلیچ خان مورد اطاف و منثور انظار پادشاہ مذکور بود و غیر از ذوالفقار خان دیگر بر اہم چشم خود فی انکاشت بعد طلت محمد انور گنج
 زمانہ را با خود رافق ندیدہ از نو الزید آمد و رفت بدر بار نہ داشت کہ رسیدن درویشان و علمای خلوت گرین رغبت نمودہ گاہ گاہی
 بملاقات ایشان می نشست و زری برای دیدن یکی از فرقه مذکورہ میرفت در اثنا سے راہ با سوار سے زہرہ مسطورہ غیر مستورہ دوچار
 از کمال خرم و مال اندیشی دم سوار سے نوراکہ اقل قلیل بودہ اند اشارہ نمود کہ مقابل سوارش زلفہ طرف دیگر بازار را
 اختیار نمایند چون او ہمراہیانش کم طرف و سفلی منش بودند علی الرغم عمدہ مردم چین قلیچ خان را زہرہ اہتمام گرفتہ شو جہاں نمودند
 تا مقدر انعام فرمود چون مادہ فیل سوار سے زہرہ برابر سوار سے چین قلیچ خان رسید از مردم پرسید کہ سوارسی کیست گفتند
 چین قلیچ خان پردہ را برداشتہ گفت کہ چین قلیچ خان سپہ کورتولی از بیباکی او کہ از مدگنشت حوصلہ اش تنگی کردہ اشارہ نمود
 کہ آن بجانہ زہرہ را مع ہمراہیان سبازسانند مردم خان مرقوم ہمراہیان زہرہ را کتک معقول کردہ و زہرہ را نیز از فیل کشیدہ
 زیر لگد و مشت گرفتند بعد ازین زو حوز و فہمید کہ پادشاہ تعقیب بہ نقل محکوم زن ناقص فطرتیست شاید فتنہ سر کشد بنا علی ہذا
 با آنکہ از ابتدای رحلت عالمگیر کہ و رفت سجانہ ذوالفقار خان بہادر نہ داشت نہاچار سے سوار سے را گردانیدہ سجانہ اش فوت
 ذوالفقار خان سحر گشتہ سبب آمدن پرسید چین قلیچ خان ماجرا را مشر و عاظا ہر گردانید ذوالفقار خان بطوریکہ باید و شاید استما
 نمودہ بر این جرات تحسین کرد و خوش نمودہ و مرخص فرمود و پادشاہ را پیغام فرستاد کہ آبرو سے خانہ زادان واحد است
 و فدو سے با چین قلیچ خان بہادر متحد دران جا زہرہ پیش لال کنور رسیدہ خاک سبز بر زمین می غلطید و لال کنور زواج پادشاہ
 را مستعد انتقام گردانیدہ قریب بود کہ درین خصوص امر سے صدور یابد و زود پیغام ذوالفقار خان مانع این مصیحت گردید و قد
 عرصہ خوشحال خان برادر لال کنور ہم کہ بمقتضای تنگ نظر نے می جوشید و رہسائیہ او زن کجی بود از عرفہ ما سے خانہ خود در وقت
 عاشق گردیدہ سے خواست لغت و غلبہ رخنہ در ناموشش کند شوہر او استغناء نزد ذوالفقار خان بر حوٹان عادل و شجاع بادل
 از جا در آمدہ سے اختیار فرمود کہ مردم رفتہ خوشحال خان را کتان کتان بیارند چون حاضر شد زیر چوب گرفتہ بمرتبہ زد کہ ہوش
 و سرش نامزد چون خالق خدا از دست آن ناکس بیجا بیان آمدہ بودند مقیدش نمودہ بہ سلیم گندہ فرستاد و اموال او ضبط
 شدہ لیرہ کاروالا رسید بنا بر حالات مرقومہ بعد صحبت میان پادشاہ و وزیر صائب تدبیر شخص گشتہ روز بہ روز ملامت
 می افزود و پادشاہ را بسبب اقتدار و پاس حقوق و احسان او چارہ غیر از رضا جوی نبود

ذکر خروج نمودن محمد فرخ سیر علی شاه با عانت حسن علی خان و طغر

یافتن در میدان بر محمد مغزالدین به تقدیر خداوند آسمان و زمین

چون صوبه بنگاله تمام خالصه شد بقیه است خدمت دیوانی صوبه مذکور بسبب مرقوم عمده ترین دیوانیها مالک محروسه
و جعفر خان از عمدا و رنگ زیب عالمگیر بدیوانی صوبه مسطوره اختصاص داشت و عظیم الشان دران ایام ناظم صوبه
نیک و سالار فوج و مختار صاحب و جنگ با سرکشان و متمردان بلاد شرقی بود و سلطنت پدر خود و بهادر شاه مالک سر چهار
صوبه او و لیه و بنگاله و عظیم آباد و ال آباد گشته چنانچه سابق ذکر یافت صوبه دار کے ال آباد و عظیم آباد بعد اشد خان و
حسین علیخان داد و صوبه دار کے بنگاله و او و لیه علاوه دیوانی آنجا به جعفر خان سپرد وقت رحلت عالمگیر که ملک بدر
خود میرفت محمد فرخ سیر سپهر خود را با بعضی سنوان حرم و اسباب خاز مع معدود منصبداران و ملازمان خود در کبیر نگر پیش
براج محل در منازل بنا کرده شاه شجاع پسر شهاب الدین محمد شاه جهان گذاشته بود و بعد از فتح پرودت سلطنت او
نبا بر بعضی جاها تسلط داشت فرخ سیر مناسب ندیده بود تا آنکه در دیوانی سپهر او و و بدیش ان ارض یافته با خرت
شماقت و محمد مغزالدین لعنوا نیکه رقمزده فلم و فایح نگار گشت سلطنت یافته احکام عامه برای مقید زستان فرخ سیر
به جعفر خان نگاشت خان مرقوم پاس حقوق عظیم الشانی محضی معصوب معتمدی بفرخ سیر پیغام داد که چاره خود جوید و راه است که
برای خوش شدن مناسب داند پوید با اراده قید او نمود و فرخ سیر بر مکتون خاطرش اطلالت یافت علی کلا التقدیرین بودن
خود در راج محل مناسب ندیده چون میدانست که حسین علی خان ناظم صوبه عظیم آباد از خاندان نجابت و سیادت است
و بجز انمرد و سک و فوت و شجاعت و مروت موصوف با سید امانت او با اهل و عیال از کبیر نگر شکسته خاطر و پیرشان حال
نهضت نموده در عظیم آباد رسید و متصل بیابغ جعفر خان که بر لب دریا طرف مشرقی شهر واقعت در صراطی با منزل گزید
و حسین علیخان بهادر بجز و الحاح پیغام نموده بیکسی وسیع یاری خود ظاهر کرد چون رفاقت فرخ سیر و مقابل گشتن با پادشاه
سندوستان مع جمیع امر خاصه مثل ذوالفقار خان زیاده از خیر تا بآن توان حسین علیخان بود اول سر باز زده از امر مذکور
استشکاف کرد و گفت که حکم پادشاه درباره شما بطور دیگر رسیده من بنا بر پاس حقوق پدر شما نمیخواهم که نسبت بشما از دست
من آزار کے برسد صلاح آنکه زود خود را بطرف کشید تا عذر کے برای خود بهر ساینده از بطش و سطوت سلطانی زمین تو اتم
بود و بروایت دیگر بطور آخر نیز تهیه اسباب جلوس فرخ سیر و جلوس بر تخت سلطنت معلوم شده بعد ازین تا کور خواهد شد
بروایت اول احمد بیگ مخاطب بغازی الدین خان کوسه در میان آمده بحسن بیان حسین علیخان را بیک ملاقات و آیت
نزد فرخ سیر راضی نموده آورد و فرخ سیر سلوک لیکه هیچ آقا و پادشاه بیکلی از امر او نکران نکرده بعمل آورد و حکم بکشید حسین علیخان
نموده با الحاح تمام بیکسی و بی یار کے و حیرت و گرفتاری کے خود و مقتول شدن مثل سلطان کریم الدین که برادر او بود بعد اسیر
و بهر صورت نا امید می خود از زندگے ظاهر نمود و وار پس پرده که اهل حرم را در آنجا نشاندید بود بلکه زمانے دختر صغیر السن او
بر آمده بر زانو جی حسین علیخان نشست و بود و فو قلعین و تعلیم لشیرین زبانے استمداد پدر خود نموده ستایش حسین علیخان آغاز کرده
گفت که شما از خاندان نبوت و ولایت و جمیع مناقب و مفاخر بلائی اید و حقے هم از عظیم الشان برگردن دارید اگر دستگیری
از من نموده آنچه شایان سیادت و شجاعت است بهل آرید من را ورید و اگر ننگیند بر اینچه رفتنی است خواهد رفت لیکن شمارا
به بنید که خلق عالم بهر خواه گفت مهران بیرون و پرده نشینان اندرون در گفتگو موافقت با و نموده مستوانه و استعانت را

از خط بد برودند فرخ سیر که اول خلعت خاصه خود بر قامت لیاقت حسین علیخان پوشانیده نشانیده بود بر خاسته بدست خود شمشیر
در کتف حسین علیخان بستن گرفت حسین علیخان سه جرات از بجز تفکر بر آورده التماس نمود که آنچه باند کتفین لعل آمد کار بندگانت
لائیق خداوندان و بنده در تدارکش غیر از سه چیز دیگر نذار که در بار ذکر برفاقت عالی بستم و دست از سرو جان خود شستم الحال
شروع بنگهداشتن فوج و آراستن اسباب حرب باید نمود و جلوس بر تخت سلطنت فرموده دشمن را فرصت نباید داد تا آنچه مقدر گشته
میر آید بمیست به بیم نماند کار جهان به در این آشکارا چه دار و نهان به چون نقش مراد فرخ سیر در دست داشت حسین علیخان
بهر که و مه فرمان داد که بلا زمت فرخ سیر شتابد و از مال و جان و اسبابی توان هر چه بالقوه هر که باشد در اعانت فرخ سیر در بازو
میشا به این احوال هر منجم و ثمال و مشایخ صوبه بهار هجوم آورده بشارت سلطنت بفرخ سیر میداد و او هم بهر کس رجوع آورده
استمداد و استفسار پایان کار خود نموده مردم دلجویی او نموده سخنی بر وفق خواهرش او گفتن برای خود مصلحت می نمودند چنانچه
فی الواقع بعد استیلا ی او بر سلطنت هر یک بکام خود رسیده مغز و ارجمند گشت حسین علیخان به تمیبه اسباب و سامان پر دست
سید عبدالقادر خان برادر کلان خود که ناظم الیه آباد بود خطی متضمن اراده و ذاققت خود با فرخ سیر نکاشت و مصحوبت تجلی ایلام داشت
عبدالقادر خان بر اراده برادر سیر گشته در جواب منعی نصیحتی نوشت که این چه اراده است و چه استعداد قاصد آمد ادا شده این ناموس
و اکثر اخوان و منتسبان در قبضه جهاندار شاه و اتباع اوست همه بر باد فنا خواهند رفت حسین علیخان در جواب نوشت که شما
بزرگید رفاقت مغزالدین نماند و من خود احوال ازین اراده انصراف نمیتوانم گردید عبدالقادر خان بر سر سوخ برادر خود درین م
اگهی یافته مرقوم ساخت که (انجیر فیهما وقع الحال که کمر بر اینکار بسته آید هر چه می توانید مهیا کرده زود برسید که فوج پادشاه و
اتماع او بمن نزدیک تر ندیکجا باشد که کوشش کرده آید روایت دوم آنکه بهادر شاه صوبه بنگاله به اعزاز دولت خانبهان بهادر مقرر نمود
فرخ سیر را طلب حضور نمود لیکن چون او را نسبت با خان او سلطان کریم لدین و بهایون بخت نزدیک و پدر خندان اعتبار نمود
رفتن حضور بر او شاق می نمود بنابراین بعد ورود بطنه بهانه قریب رسیدن ایام وضع محل نوبه خود و ایام شکرکال
طرح اقامت و ران بلده انداخته بحضور عرض داشت درین ضمن بعضی منجیح در ویشان با اتفاق محمد رفیع نام حکیمی فرخ سیر را
بشارت جلوس بر تخت سلطنت درین سرزمین رسانیده زیاده تر شائق باقامت بلده مذکور و وسیله پیش آمد خود ساختند
در همان ایام محمد رضا نام مخاطب به ماییت خان که از مغضوبان بهادر شاه بود او آواره گردیده خود را با مصوبه رسانید و فوکان
قلعه داری رهتاسن جعلی آراسته در قلعه مذکور بجهله و ترز ویر دخل یافته مستقل گشت و علی انور زخان را خاس غله و غیره بکشتج
در قلعه کشیده استعداد اقامت در قلعه مهیا ساخت و به پادشاه نوشت که از بجزیره عمل سلطنت فدوسه این مکان شهرت
گشت و از نوشته های سوانح و وقایع نگاران نیز ظاهر گردید بنابراین فرمان بهادر شاه و حکم علیخان در باره تمیبه آن طلب
نام فرخ سیر رسید چون دست یافتن بران قاعه از جمله متعذرات است فرخ سیر از بهر ایبار از اسنشاره درین مقصود می نمود
لاچین بیگ قلماق که نوکر فرخ سیر و بی باک متهور و در انوقت از جمله مغضوبان آقا و محمد زمجا بود بواسیله بعضی مقرران
منع از مبه کس فرخ سیر میغام نمود که اگر نشان براده رسیدن فرمان اسند بنام آن محیل است و عفو جرائم ادا از حضور شهسواران
خلعت نشان همراه بنده داده رخصت فرمایند طلب که بعد و طالع و اقبال شایسته وقت سپردن نشان کار آن بدسگال
بازم و در جلوسه آن سرفراز می یابیم و اگر در کار ولی نعمت جان خود در بازم فرزندان مرا رسیدگی کامیابی از افضال
احسان پادشاه می خواهد بود باین مصلحت پسندیده ارکان دولت آمد حسب المشوره شهرت کاذبه و ورود و فریاد کلمه

کریه و غم

و خلعت و نشان فرخ سیر محبوب قلماق مذکور برای رعایت خان ارسال یافت چون در پاسه کوه قلع رسید متغلب مذکور بخوف
 و نمانت راضی با بدن لاجپین بیگ بجاعت نگشته ده کس را حکم داد که مع خلعت و فرمان بیایند قلماق مذکور با یک کس بالاسی قلع رفت
 هنگام رسیدن قلع در گبر فتن سندونشان کاروانگر کشیده بجراحات سپه و سپه از پایش در آورد و دست همراہانش خود مع
 رفیق زخمی گردید هزار یان و غیره ملازمان پادشاه است حمایت قلماق نموده نقاسے متغلب با مجروح و مخدول ساختند و سر مقتول
 را با قلماق مذکور بچهنور فرخ سیر فرستادند لاجپین بیگ مورد اطاف فرخ سیر گردید در همین ایام خبر حلت بهادر شاه رسید و حسین علیخان
 بهادر در آن آوان از شهر عظیم آباد بیرون رفته به بند ولایت برگشته مع فصل مشغول بود فرخ سیر بدون آنکه خبر دیگر از انجام
 معامد اولاد بهادر شاه رسد و سلطنت بکی تقریر یا بد خطبه بنام پدر خود عظیم الشان خواند و جلوس و تسلط او بر تخت سلطنت شهرت
 داده شادمانه تهنیت بنواخت بعد انیکار از حرکت بی نامل خود اندیشها نموده از سطوت حسین علیخان نیز تبر سید و خطوط مخدوش
 و پیغامها سے محبت انگیز بصورت محمدان فرستاده حسین علیخان را نزد خود طلبید و والد فرخ سیر التاج حسین علیخان برده از طرف
 فرخ سیر قول و عهد مدار الهام سے سلطنت بر آ او کفالت و مناسن خدا و رسول در میان آورده با خود متفق ساخت در همین
 زود سے خبر گشته شدن عظیم الشان مع دیگر برادران و مقرر گشتن سلطنت بهیجا نذار شاه مغزالدین رسید چون حسین علیخان قبل ازین
 با فرخ سیر بدستان گشته بود سکد و خطبه بنام او خواند و علم شازعت با مغزالدین بر افراشت فرخ سیر روز بروز در استحکام قول قرار
 با حسین علیخان و استقلال و اقتدار اومی افزود *

**ذکر جلوس فرخ سیر بر تخت سلطنت و نهضت نمودن از عظیم آباد با اتفاق حسین علی خان
 بجاد و بدست آمدن خزانه بنگاله از تاسیت دایز و قاندر ذوا بجلال ***

حسین علیخان بهادر فرخ سیر را بتاریخ مختار بر تخت سلطنت جلوس فرموده از مهاجن و غیره هر کس که مایه دار بود زریکه انو
 سر انجام سے شد قرض و مستعار گرفته تمسک بوجه تسلط بر دشمن نوشته داد و فی الجمله تہیہ اسباب نموده لباعت سعید
 مع پادشاه دست نشان خود عازم پیشتر گردید و غیر سخنان خواہ برزادہ خود را بنیابت صوبہ عظیم آباد مقرر ساختہ مرخص فرمود
 و بسید عبداللہ خان خود ہم نوشت و حکم فرخ سیر نیز فرستاد کہ خزانه صوبہ بنگاله مرسلہ جعفر خان داماد او شجاع الدین محمد خان
 بهادر اسد خجک بدار الخلافہ شاہ جهان آباد سے برد بالہ آباد رسیدہ بقبضہ خود در آورد و بقدر ضرورت بصرف رسانیدہ یا قی را
 امانت نگہدار و عبداللہ خان بهادر حسب الحکم لعل آوردہ بعضی را خود متصرف گشتہ بکار پادشاه سے صرف نمود و بعضی را برکے
 پادشاه و برادر خود نگہ داشت و از توپ پاسے صوبہ قلعہ الہ آباد بقدریکہ ضرورت است و توانست قابل خجک میدان آراستہ
 بجا رہے خود گرفت *

**ذکر رسیدن سید عبدالغفار کردیز سے بہ الہ آباد با مر مغزالدین و شکست
 یافتن او از دست برادران عبداللہ خان بتقدیر خداوند آسمان و زمین**

بنور حسین علیخان مع فرخ سیر بالہ آباد نرسیدہ بود کہ سید عبدالغفار خان کردیز سے بہ نیابت راجی محمد خان کہ بتغیر سے
 به اللہ خان صوبہ دار الہ آباد از طرف مغزالدین گشتہ بود با جمعیت دہ دوازده ہزار سوار و غیرہ سامان شایان بجا رسیدہ

دیوارهای اطراف دید و مورچال را فرو گرفته از آخر روز تا سه پیر شب توپ انداخته نمود و شترزاده و مدارالمهام فوج دل بستار
 قرار فرمود میان آوردند و سرد و کس مغلوب هر اسب بیاس گشته اشترن و جواسر بقدریکه توانستند همراه گرفته و باقی خزانه و تشکخانه
 و جمیع کارخانهجات را هانجا گز استیاسه از شب باقی بود که هر دو با اتفاق راه فرار پیش گرفته زکریا باطلاع این احوال غرق حیرت
 و ملال گردید و عظمی و معتبرین لشکر مینامی آوار گشته کمال خطر ارشدند لشکریان فرخ سیر باستماع این بشارت بے اختیار و دیده تاراج
 خاطر خواه نمودند جمیع که قادر بر قوت یکر و زه نبودند ذخیره اندوز تنعم گردیدند و بعد تاراج مال و غیره بقبضه سرکار فرخ سیر نیز درآمد
 چنین قلیچ خان که مستمال گشته متعاقب اعزالدین با عانت او می آمد در اکبر آباد رسید. ه شانزده را با این قضیحت ادراک نمود و
 بحیرت و عنف توقیف او نموده منتظر فرمان معزالدین گشت چون خبر شکست اعزالدین بهار خلافت رسید امیده معزالدین سبدل سیاسی
 گردیده مهبیای حرکت مع ارکان سلطنت گردید.

کوچ نمودن معزالدین مع ذوالفقار خان و کولتاش خان و جمیع ارکان
 پادشاهت و رسیدن باکبر آباد و سواستخ که درین عرضه روس داد

محمد معزالدین جهاندار شاه دو از دهم ذی قعدہ شب دوشنبه بعد مرور سه و نیم ساعت سلسله اجبر سے بارادہ مدافعه فرخ سیر
 از شاهجهان آباد برآمدہ باشان بی پایان و سبر او لے ذوالفقار خان و معاذت کولتاش خان و اعظم خان و جانی خان و محمد خان
 و غیره سرداران توران و ایران و دیگر اسر کمزوم و مردان پلنگ خود توپ بتو پانه جهان آشوب بافتاد هشتاد هزار سوار و
 پیاده بشمار متوجه اکبر آباد گردید در اثنا سے راه سر بلند خان که از فوج جاری کثرت زر سے بپوشش آمده بود از رفاهت فرخ سیر کلفت
 گشته خود را مع زر معزالدین رسانید و مورد آفرین و تحسین گشته بصوبه دار احمد آباد گجرات مرخص گردید و حیدر رام فوجدار کرگڑه
 علی اصغر خان سپه کار طلب خان فوجدار انا و ه چند سے همراه اعزالدین بوده بلشکر فرخ سیر پیوستند چون معزالدین بقصه سموگ متصل
 اکبر آباد رسید اعلام و خیام سادات و فرخ سیر مع رفقا سے دیگر که ازین طرف نیز متصل بهان قصبه سیده بودند جلو گردید چون
 از اوضاع زشت معزالدین اکثر امر او عموم خلق جدا خصوص امرای تورانیه غیر عبد الصمد خان متنفر و منزجر بودند و شتمای اکثر شے
 متعین آ میرش بلشکر فرخ سیر رسید اگر چه نسبت باقتدار معزالدین احد سے را امید فتح و ظفر فرخ سیر نبود لیکن همه ارکان دولت
 معزالدین که عبارت از کولتاش خان و ذوالفقار خان باشد با هم نهایت منافق و معاند بودند و بسبب نفاق اینها و عوجاج کولتاش خان
 که نهایت معتد علیه معزالدین با عدم اصابت رسک سلیقه غیر مستقیمه بود کارها سے بادشاهت سے بسیار ضائع و تدبیرات همه در همی و جری
 داشت از بخت نقش هیچ منصوبه درست نمی نشست حتی در مشوره عبور از آب جهنا و جنگ با فرخ سیر نیز چ امر متعین نمی شد و هر دو ضد
 هدیگر صلاح میدادند و پادشاه خود مبهوت و مایخولیا سے عشق لال کنور داشت سپه عبداللہ خان مود سے پایاب بهم رسانیده از مجال
 لشکر معزالدین چند کرده پیشتر بطرف شاهجهان آباد کناره جهنا وقت شب فته از دریا گذشت و متصل سبر کرد روز بهانی که چهار کرده از آن
 بطرف شاهجهان آباد واقع است نمبر لگزید و باندک فاصله فرخ سیر هم با هم بهیان از آب گذشت بعد از آن رسید و سبر همراه گرفتن
 بر لشکر معزالدین و معالطه دشمن حسین علی خان بهادر جانیکه بود و منابل خصم مانده چون تمام روز گذشت و شب دوم رسید مع فوج و راه سے
 حیدر رام ناگر از آب گذشت پرده و اسے کارکنان تقدیر تماشا با یکدیگر که معزالدین و کل امر آن طرف و قبی مخبر دار شده تا که طلوع
 شد فرخ سیر از عقب لشکرش نمایان گردید و ترتیب فوج که اول مقرر شده بود بحال مانده از سر نو ترتیب فوج و پیش بردن

توپخانه حاجت بودید و انقلاب عجیبی روئے نمود

جنگ نمودن سادات و فرخ سیر با مغزالدین و طفر یافتن بتباید احکام الحاکمین

تبار پنج چاردهم ذی الحجه سنه مذکوره مقابله فیتن رویداد و مغزالدین خود با افواج و توپخانه مع تجملات ملوکانه با قدرت در قول جا گرفت و ذوالفقار خان که معتد علیه سلطنت و در افواج و هشام قائم مقام پادشاه بود اگر چه بخاطر بسیار از اوضاع و اطوار پادشاه در دل داشت لیکن بر آب روی خود با نوب حشالیته و سامان بالیته و کرنا کوس (کاتم بنیان مرصوص) بهراولی و پردلی استاد و کولکناش مع اعظم خان و چانی خان و دیگر هم اسیان بطرف راست و محمد امین خان و عبدالصمد خان و حسین قلیج خان و جان نثار خان و دیگر سپه داران توران بجانب دراجی محمد خان و اسلام خان و مرتضی خان و خلیفه الله خان و دیگر افواج بطور یلتمش و رضا قلی خان داروغه توپخانه با اهتمام کار خود و دیگر افواج بوضع که مناسب میسر بود جا بجا قیام و زید و ازین طرف فرخ سیر با مردم همراهی خود لفظاً سلاطین در قول و عبدالصمد خان و بهراولی حسین علی خان و صف شکن خان معروف بحسین بیگ در دست راست مقابل ذوالفقار خان و خان زمان علی صغیر و چببیله رام ناگر با سعد و دیگر از مبارزان مقابل کولکناش خان صفت آراگشت عبدالصمد خان با راستگی و اسیان اول مقابل تورانیان رفته بعد از آن خود را بر توپخانه جاندار شاه مغزالدین زود و نمایان نموده از توپخانه گذشته خود را نزدیک قول رسانید حسین علیخان مع صف شکن خان و فتح علیخان داروغه توپخانه فرخ سیر که برادرزاده حسین علیخان بود و وزیر الدین خان سپه بدار خان روپیلد و میر مشرف و برادر او میر اشرف بطرف ذوالفقار خان تاخت درین حمله صف شکن خان و فتح علیخان و وزیر علیخان و میر اشرف و جمعی دیگر از بهادران رفقای حسین علی خان نقدیات در باختند و چببیله رام و خان زمان بهیلت مجموع استاده انتظار قابو و شجیده بازی ملک می نمودند حسین علی خان عرصه بر زقاس خود تنگ دیده متفقند غیرت و آئین بهادران هندوستان از فیل حسته مع هم اسیان تر و در ستانه لفظی و سبب و کولی برشته از خود خیر و معرکه افتاد و سید عبدالصمد خان که در وسط فوج معتاد و از صد تیر باران تورانیان دیگر جنگهای گران تفرقه بر رقایش افتاده بر یکی بگریختن در زود خورد بود و فیل نشانش با اکثری از جمله ابران ملازش با افتاده زیاده از صد سوار همراه نداشت در آن حاسیه عبدالصمد خان کور و بر کوفیش آمده و نام خود را گفته تیری کیسو عبدالصمد خان انداخت هم اسیان عبدالصمد خان بر او تاختند و عبدالصمد تیری بر او تاخته زخمی ساخت و سید فقار زخم برداشته جان بسکت پذیرد و سید عبدالصمد نیابریا و عام و کثرت فوج مخالفت نمیدانست که گجایس و دو کارش بکجا خواهد کشید درین وقت جمعی از رفقا با و پیوسته تقویت یافت و بیکس در مرتفع رسیده مغزالدین را مع هم اسیان یا خود متصل نهایت غافل یافت فرصت غنیمت شمرده بهیلت مجموع بر سر فیلان سوار زمانه رنجیده زیر تیر باران گرفت و طرفه آشوبی در آن عرصه بود اگر دید هنوز مغزالدین خود را درست نکرده بود که فیلان سوار سے زمانه اش بر بهر گرافتاده رستخیز قیامت بر خاست و فیل سوار سے لال کنور و هم اسیان او و خواجہ سیر ایان از صدمه تیر باران در هم جوشیده و خروشیده گریزان دویدند و هم کابان او مغلوب هم اس و متحجر گردیدند مغزالدین اراده مدافعت نمود فیل سوار لیش سرگشته آغاز نهاده از اختیار فیلبانان بدر رفت و عبدالصمد خان که بقایای او پی هم میر رسیدند و لیرانه قدم جرات پیش گذاشت و خلل در لشکر مغزالدین پدید آمد بهم برآمد با آنکه شاید یا نه فتح در لشکرش نواخته بودند که فوج بود بگریز نهاد و کولکناش خان از مشاهده آن حال خواست که خود را مغزالدین رساند خان زمان و چببیله رام که در کمین بوده قابو میدیدند بر کولکناش خان تاخته بر همهای متنوعه از پایش در آوردند و رضا قلی خان داروغه توپخانه نیز بجار آمد حانی خان و مختار خان

قبل ازین در مقابل حسین علی خان کشته گشتند اعظم خان برادر کوکلتاش خان مجروح بمغزالدین رسید مغزالدین عرصه بر خود تنگ دیده خود را بسوار کلال کتور رسانید و نزدیک باخرو و ز راه اکبر آباد پیش گرفت ذوالفقار خان با وجود هجوم اعدا سے از چار سو تا یک پاس شب سیدان استقامت ورزید و مردم را بجمع جاندار شاه و اغر الدین گماشته جوایس پادشاه و پسرش گردید و کسان را بموا عید بر تپا امید و در گردانیده در تلاش اینها سے دو انید تا اگر بفرسند پیام کے ازان دو بے نصیب آبی بر رو کار و شجر اقبال آنها را بار آر چندا حسبتند نشانے ازان بر کشته بختان پیدائش و شادیا نفتح و مفر دیشک فرخ سیر بلند آوازه گردید و هر کس که از رفتن تپنیت و مبارکباد و دید فرخ سیر از استقامت ذوالفقار خان پریشان خاطر و متفسر بود که اگر فتح ما شده باید که ذوالفقار خان چیست بعد تحقق فرار دعیان سلطنت ذوالفقار خان پیغام فرستاد که دعوی در سلطنت خود که سخت شمارا چه دعولیت اگر سلطنت می خواهمید امر لیت جدا و اگر از نسل عالمگیر پادشاهی می باید مغزالدین نهاشدین با شتم ذوالفقار خان با شماع این پیغام و ما یوست از طرف مغزالدین و اغر الدین ناچار از میدان کارزار با استقلال و اقتدار بر کشته راه دار الحلافت پیش گرفت و جدا از شاه شب در اکبر آباد کبر برده و پیش تراشیده هیت خود را تغییر داد و آخر شب لال کتور را همراه گرفته با چند نفر معتمد روانه شاهجهان آباد گردید و نزهت صفت رسید و مقید گردید متعاقب او ذوالفقار خان هم بدار الحلافت آمد و عبداللہ خان بعد فتح جوایس برادر گردید ملازمان خود را دو انید و خواص او شتافه حسین علیخان را در لاشها مجروح و بے ہوش یافته کی ہا نجانا ماند و سیکے خبر بعد از آنکه خان رسانید و عطای لباس و جوایس که بر سر و در برداشت مفر گردید از بعضی کسان سموع شده کہ شکر اللہ خان و ما ہیار خان ملازمان حسین علی خان مع ہر اسبایان خود بر سرش ستادہ بچہ شش قیام داشتند و بروایت محمد شامین خواجہ میر خانی کہ او نیز احوال سلاطین تہجور یہ و اباک اینہا را نگاشته استفادے شود کہ تنہا در میدان رزم مجروح و بے خبر از خود افتادہ و لچہ بالکبش را بغارت برودہ بودند علی ای حال عبداللہ خان برادر از تہمت خود را فرستادہ حسین علیخان را پیش خود طلبید بعد رسیدن جویندگان حسین علیخان را بہ شماع طرف فرخ جان رفتہ از برو ہوش رسیدہ از سر بار آمد و مردم او را بروشہ نرود عبداللہ خان آوردند عبداللہ خان برادر را زنده و خود را مع پادشاہ مفر و منصور دیدہ عجات شکر الہی بتقدیم رسانید و ذوالفقار خان با پدر شتارہ نمودہ قاصد بود کہ باز مغزالدین را بر آورد و تدارکی نماید زیرا کہ از فرخ سیر نیا بر عاوت تہائی کہ ذوالفقار خان با او پدرش داشت و مغزالدین را حمایت نمودہ بسلطنت نشانیہ بولطمینان خاطر نداشت آصف الدولہ بہالوہ و ترک این ارادہ نمود ذوالفقار خان ناچار ارادہ رفتن بصوبہ خود کہ کس بود ظاہر کردید این رای را ہم قبول تکررہ در ملازمت و ترک منازعت فرخ سیر حاجت از حد بدر برد خلاصہ چون زمان اقبال اسد خان و ذوالفقار خان بہ اقتسام رسیدہ اجل موعود ذوالفقار خان انجامیدہ بود با وجود عدم طمینان و یقین زوال آبرو و جان آصف الدولہ ذوالفقار خان ابا عتا و حقوق خدمت خود کہ در خاندان او رنگ زیب متحقق داشت و حفظ قدر و مرتبہ او را کہ عالمگیر و بہادر شاہ سے نمودہ ہمراہ خود گرفتہ عازم ملازمت فرخ سیر و استفاسے جرائم پر گردید

تذکرہ اقتدار یافتن فرخ سیر در سلطنت و فرستادن عبداللہ خان بہ بند و بست دار الحلافت و قلعہ مبارک کہ دولخانہ پادشاہ ہست ملازمت امر او را لقا بعضی از انہا بدراج بعد ازان کہ فرخ سیر بامول خود رسید زمانہ یکام گردید روز دوم از جنگ کہ یوم انجیس پانز و ہم ذی الحجہ بود اول صبح سجاہ و دولت بہ بار عام و اول چین قلیچ خان و عبدالصمد خان و محمد امین خان و دیگر سرداران توران بوساطت سید عبداللہ خان